

SkogsÄgaren

Skogsvårdsföreningen Österbottens medlemstidning 4/2022 • December

“Alla skogsköp är bra skogsköp”

14

s. 5

Är vedeldning lönsamt?

s. 8

Energived – vad är vad?

s. 16

Info om deklaration

FORSKNING OCH VETENSKAP FÖRE VILJA OCH IDEOLOGI

BÄSTA SKOGSÄGARE. Den av EU-kommissionen planerade förordningen om återställande av naturvärden och våtmarker, är för närvarande det mest kritiska ämnet för skogsbruket. Förordningen är direkt bindande för Finland och innebär att 20 procent av landets mark- och vattenområden skall återställas till någon form av ursprungsläge fram till år 2030. En tredjedel av alla torvmarker skall vara återställda till samma tidpunkt. Förutom denna åtgärd föreslås att 70 procent av alla torvmarker skall vara återställda till år 2050, och hälften av dessa skall vara under vatten. Det är som av någon anledning år 1950 som anses vara den tidpunkt då naturen var på sitt bästa i Europa och sålunda skall fungera som referensår. Detta är förslaget.

Som Österbottensk skogsägare är man väl medveten om hur detta kommer att drabba oss, om direktivet går genom i sin ogenomtänkta form. Konsekvenserna kommer att vara mycket allvarliga då en stor del av våra åker- och skogsmarker finns just på dikade torvmarker. Vi pratar om marker som under det senaste seklet satts i skick med målmedvetna dikningar för att förbättra förutsättningarna för jord- och skogsbruket. Till stor del finansierat med offentliga medel. Kostnaden för det Finländska samhället beräknas uppgå till närmare en mil-

jard euro om året och jag tvivlar på att ersättning för förlorad produktionsmark kommer markägarna tillgodo. Med tanke på hur livsmedelsförsörjningen ser ut i världen, hur energipriser rusar i höjden och behovet av träråvara hela tiden ökar förstår vem som helst att en reduktion av produktionsmöjligheterna är helt orimliga. Förståelsen för våra Nordiska förhållanden verkar helt saknas i kommissionen. Nu om någonsin hoppas man att det finns vilja och förnuft i beslutsfattandet. Och framför allt att forskning och vetenskap går före vilja och ideologi.

Andemeningen är säkert ursprungligen bra med att skydda naturvärden. Men det verkar helt tillåtet idag att föreslå miljöåtgärder och naturskydd på andras egendom med andras pengar. Vårt egendomsskydd verkar ha en underordnad betydelse. Om våra valda politiker inte är vakna är det risk att egendomsskyddet urvattnas och allt ditt blir mitt. Naturskydd och hållbarhet uppnås säkert lika effektivt genom styrning av den ekonomiska verksamheten mot mer hållbara produktionsmetoder och resursanvändning. Utan att ta till schablonmässiga begränsningar och förbud.

Till följd av det oroliga läget i Europa och medföljande energikris, har virkesmarknaden visat positiva trender. Virkespriserna har stigit märkbart

under året. Trots stigande marknadspriser har inte virkesaffärerna reagerat. Vi nås av prisnoteringar från Baltikum som mångfalt överstiger de prisnoteringar som förekommer inom den inhemska virkeshandeln. Det är helt klart att det förväntas mera nu. Som virkessäljare är det att vara marknadsmedveten nu och konkurrensutsätta sina tänkta virkesaffärer. Det börjar kanske vara dags att berätta vad vi vill ha för vårt virke, istället för att ta det som bjuds.

Trots utmaningarna som finns skall vi hoppas på en riktig vinter och en fin skogssäsong. Julhelgen är inte långt borta med ett nytt och förhoppningsvis gott och fredligt nytt år 2023.

KENNETH PÄHLS
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Skogsägarna Svf Österbotten

Privatskogar:	490 700 ha
Skogsmark	569 000 ha
Tvinmark	14 900 ha
Impediment el. mots.	16 700 ha
Skogsfast. medelareal	23 ha
Totalvolym:	68 milj. m ³
I medeltal på skogsmark:	121,9 m ³ /ha
Medeltillväxt:	3,54 milj.m ³ /år
Avverkningsvolym:	1,5 milj.m ³ /år
Försäljningsvolym:	1,3 milj.m ³

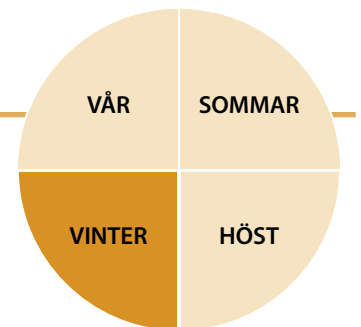
www.skogsvardsforeningen.fi

Skogsägarna

ÅRSTIDSTIPS

HÄLSNINGAR FRÅN
FÄLTCHEF ANDERS HJORTMAN
SVF ÖSTERBOTTEN

- Dags att fundera igenom om du tänker avverka själv i vinter. Uppskatta mängderna och gör leveranskontrakt. Be din skogsfackman göra en anmälan om användning av skog.
- Försäkra dig om att vårens plantering finns med i SVF:s planer. Snart beställer vi plantorna till våren.
- Dessa mörka kvällar är det läge att sätta sig tillrätta i fåtöljen och studera de nya kriterierna som gäller för PEFC skogscertifiering. De hittas på <https://pefc.fi/svenska/>. Som medlem i svf omfattas du av dessa kriterier.
- Skatteförvaltningen vill gärna ha skogsdeklarationerna gjorda på nätet. Dags att via Suomi.fi ge fullmakt åt någon att sköta det om du inte själv känner att du vill göra det. Se info om det på vår förnyade hemsida under Om oss - Skogsägarens infobank.
- Som utlandsboende kan du nu också identifiera dig på MinSkatt.fi med Finnish Authenticator. Se info om det på vår förnyade hemsida under Om oss - Skogsägarens infobank. Det är läge att påbörja den processen nu i god tid före februari.
- Ta en promenad längs fastighetsgränserna med röjkniven i handen och håll ögonen öppna efter julgranen på samma gång.

Skogsvårdsföreningen är skogsägarnas egna förening i Österbotten. Hos oss behandlas alla skogsägare jämlikt. Du som medlem kan alltid be om råd i anknytning till din skog, det må sedan gälla virkeshandel, skogsvård, skogsbeskattning, fastighetsförmedling eller naturskydd. Vi arbetar nära dig och sysselsätter lokalt, våra skogsfackmän, skogsarbetare och lokala entreprenörer känner väl till ditt område.

UTGIVARE:
Skogsvårdsföreningen
Österbotten

REDAKTIONSRÅD:
Dan Kullman, Jan Slotte,
Anders Hjortman, John
Berg, Charlotta Frantz och
Lisbeth Bäck

OMBRYTNING:
Maria Lillås,
Kustmedia

UPPLAGA: 9500 ex.

TRYCKERI:
BotniaPrint 2022

PÄRMFOTO:
Lisbeth Bäck/Kustmedia

DISTRIBUTION:
Till medlemmarna i
Skogsvårdsföreningen
Österbotten

MEMLESTIDNING 4/2022

Österbottens samfällda skog ligger i startgroparna

Skogsvårdsföreningen Österbotten har öppnat upp för möjligheten att bilda en öppen samfällad skog. Visionen är att det skall vara en samfällad skog som skall vara möjlig att ansluta sig till när man av en eller annan orsak inte har möjlighet att sköta skogen själv men inte heller vill sälja skogen.

TEXT: ANDERS HJORTMAN
FOTO: LISBETH BÄCK/KUSTMEDIA

Samfällad skog är en möjlighet när man av en eller annan orsak inte har möjlighet att sköta skogen själv men inte heller vill sälja skogen. Kanske ingen efterkommande heller har intresse av att sköta skogen men man ser skogen som en tillgång och vill gärna få del av skogens avkastning. Det är tänkt att Österbottens samfällda skog skall vara öppen för tilläggsanslutning med vissa intervaller.

Så kallad ägarfastighet

Nu finns det ett antal intresserade och utkast till reglemente och principer för hur skogen värderas. Starten för bildandet kommer att ske i januari 2023 om vi ännu har tillräckligt med intresserade. Då samlas vi för en genomgång av förslaget till reglemente och värderingsprinciperna. Då under-tecknas också grundningsanmälan. Därefter startar en kostnadsfri lantmäteriförrättning. Vid förrättningen styckas tomter, jordbruksmark och eventuella andra områden bort som ägaren inte vill ansluta. I förrättningen ombildas alla anslutande fastigheter till en enhetlig fastighet per kommun. I stället bildas en så kallad ägarfastighet för dig som ansluter. Denna ägar-

fastighet är delägare i den samfällda skogen med ett visst antal andelar beroende på värdet på din skog vid anslutningen. Ägarfastigheten har ingen koppling till kartan. Det är via ägarfastigheten som du är delägare i den samfällda skogen. När förrättningen är klar kallas delägarna till ett möte där reglementet godkänns och förtroendevalda väljs.

Skogsvårdsföreningens initiativ

Genom anslutningen till den samfällda skogen mister du den "fysiska" kontakten till skogen. Det är någon annan som sköter och administrerar den och du får årligen en utdelning av färdigt beskattade pengar. Förutsatt att resultatet blir positivt förstås. Naturligtvis har du all rätt i världen att vandra i skogen som tidigare, plocka bär och svamp, men det

Är du intresserad av tanken att ansluta ditt skogsinnehav tag kontakt med

Anders Hjortman,
040 143 7290,
anders.hjortman@svf.fi

är någon annan som på basen av en skogsbruksplan bestämmer vad som skall göras och när.

Skogsvårdsföreningen har tagit initiativ till att bilda den samfällda skogen. Vi har representation i hela

svenska Österbotten och har befintliga systemen för att administrera skogsdatan, skogsvärderingen och bokföringen. Skogsvårdsföreningen har också egen skog som vi är beredda att ansluta till den samfällda skogen. ■

GENAST IBRUKTAGNINGSBARA MASKINER

FENDT VIKING ZIGA O'Hara STIHL VANTRA AKU SAMPPO JCB

Stihl MS 241 cm
• Volym 42,6 cm³
• 2,3 kW/3,0 hk
• 4,5 kg
Magnesiumram, lång serviceintervall, utmärkt vibrationsdämpning och acceleration gör denna till den drömsågen!
599€

Stihl MS 261 cm
• Volym 50 cm³
• 3,0 kW
• 4,9 kg
790€

Stihl MS 201 cm
• Volym 35,2 cm³
• 1,8 kW
• 4,0 kg
699€

MotoMix
Mjölhvändig 2-T bränsle, som tillverkas genom att ande-
da STIHL:s egna HP Ultra ekologiska av toppkvalitet – går
till alla 2-taktsmotorer samt till STIHL 4-MIX maskiner!

**Service av lantbruks- och entre-
prenadmaskiner, reservdelar,
tillbehör, oljor m.m.
Auktoriserad Valtra,
Fendt, Sampo,
Huddig och Länne-
service**

**Stihl Park 300M
FRONTKLIPPARE**
Midjestyrd
hydrostatisk
kraftöverföring
2895€

NYA MODELLER!
Arbeta tryggt och bekvämt med
STIHL säkerhetsutrustning!
FRÅGA EFTER
FRÅGEBUJANDE

**Stihl FS240 C-E
RÖJSÄG**
699€

MSA 120 C-80
- Batteridrivna såg
Brukad ca 35 tim (AKU)
329€

MSA 140 C-80
- Batteridrivna såg
Brukad ca 45 tim (AKU)
390€

Cirkelv. 15, **MASKINSERVICE • KONEHUOLTO** tel. 06-3182950
65100 Vasa **MARANDER** 0500-364688
www.marander.fi • email: marander@maskin.netikka.fi

Ab Agro-Ytmek Oy

Tel. 0500 294 158, henrik@agroytmek.fi

MÖRE SKOGSPROGRAM

Flerfaldigt prisbelönt på internationella mässor!

ERGO-Digi Stick elbord

MÖRE SKOGSVAGN + KRAN 6570
Ett parti med kran 6.6m, vagn 9 ton

Pris 13.000€
+ moms 24%

www.agroytmek.fi

Priset på massaved fortsätter stiga

Efter årtionden håller skogsägarens ställning på virkesmarknaden på att förbättras

TEXT: KALLE KARTTUNEN, FORSKNINGSCHEF, MTK RY
FOTO: LISBETH BÄCK/KUSTMEDIA

Virkeshandeln blev livligare på hösten, men under de senaste veckorna har handeln varit mycket måttlig. Speciellt underbudet på massaved har för sin del förbättrat prisnivån vecka för vecka. Å andra sidan har priset på massaved globalt sett stigit ännu mera. Detta syns i den stora ökningen av priset på importerat virke.

Håller det årtionden långa överbudet på massaved på att lätta? Detta borde granskas genom att undersöka förhållandet mellan skogstillgångar och efterfrågan. Den största förändringen är att användningen av inhemskt virke ökat markant i takt med att importen från Ryssland slutat och att energianvändningen ökat. Även den traditionella användningen av massaved kommer att öka tack vare de nya investeringarna. Är det manne första gången i historien då skogsägare håller på att få en rättvisare position även på massavedsmarknaden?

Enligt förhandsinformation från den kemiska skogsindustrins exportstatistik för september månad är exportvärdet för papper och kartong över en fjärdedel samt för cellulosa en tredjedel högre jämfört med ifjol. För detta år har skogsindustrin gett positiva resultatvarningar och delvis publicerat bästa kvartalsresultat genom tiderna. De tre största skogsbolagen har sedan årets början gjort ett resultat på över 4 miljarder euro. Under denna tid har utgifterna för virkesanskaffningen uppgått till ca 2,5 miljarder euro.

Internationella företag har möjligheten att använda sin marknadsställning på både slutproduktsmarknaden som i virkesanskaffningen effektivt. Priset på massaved har reellt sett sjunkit under flera årtionden. Marknaden har inte, från skogsägarens synvinkel, fungerat rättvist. Håller trenden för massavedspriset äntligen på att svänga?

Marknadsläget fortsatt exceptionellt bra för skogsägaren

Skogsägare kan förbereda sig på en synnerligen god efterfrågan genom att förbereda objekt till försäljning. Före snön kommer kan det vara bra att ta en sväng i skogen och fundera på potentiella objekt till försäljning eller i behov av skötsel. Högst på prioriteringslistan bör ju vara objekt som är i akut behov av skötselåtgärder, till exempel täta gallringsobjekt. Förnyelseavverkningar har inte en lika akut tidtabell.

Håll ett öga på skogsskador

I skogen är det klokt att hålla ögonen öppna även för skogsskador eftersom dessa ställvis har ökat märkbart. Objekt som blivit skadade kan det vara klokt att lägga först på försäljningslistan. Utsikterna för virkeshandeln är ljusa även i fortsättningen, eftersom det exceptionellt goda virkeshandelsläget, enligt prognoserna, fortsätter även nästa år. ■

KONKURRENSUTSÄTT VIRKESAFFÄREN VIA SKOGSVÅRDSFÖRENINGEN

Skogsvårdsföreningen är till för både stora som små skogsägare. Föreningarnas virkeshandelstjänster lämpar sig för alla skogsägare.

Skogsvårdsföreningarna följer med skogsbolagens kapningsdata samt prisnivå. Med dessa går konkurrensutsättningen av virkesaffärer smärtfritt. Skogsägaren får en rapport om konkurrensutsättningen där anbudet gjort kommensurabla. Skogsägaren får själv göra det slutliga beslutet om affären. I beslutet är de bra att ta i beaktan det dåvarande marknadslägets prisnivå. Det lönar sig för skogsägaren att sätta en viss prisnivå som målsättning för varje enskild affär. Ifall skogsägaren inte är nöjd med prisen kan denne låta bli att godkänna anbudet eller ge ett motbud. Hela processen bör vara smidig och lät att säljaren. Samtidigt bör säljaren känna att denne får tillräckligt med hjälp för en lyckad virkesaffär. Genom att sköta konkurrensutsättningen genom skogsvårdsföreningen kan skogsägaren vara säker på att man är på skogsägarens sida från början till slut. De virkeshandelstjänster som skogsvårdsföreningarna erbjuder har blivit allt populärare.

VIRKESPRISER

Medelpriserna per avverknings-sätt, 46/2022. I statistiken ingår den virkesmängd som skogsindustrin och de större privata sågarna köpt från privatskogarna.

KÄLLA: LUKE

Prisområdena i skogsforsknings-institutets statistik

I-GALLRING, rotpriser (46/2022), €/m³

Område	TIMMER			MASSAVED		
	Tall	Gran	Björk	Tall	Gran	Björk
Södra Österbotten	-	-	-	15,30	-	14,60
Mellersta Finland	38,70	41,27	34,89	16,75	15,62	16,67
Hela landet	41,68	46,06	36,00	15,02	16,28	15,84

FÖRNYELSE, rotpriser (46/2022), €/m³

Område	TIMMER			MASSAVED			SMÅSTOCK	
	Tall	Gran	Björk	Tall	Gran	Björk	Tall	Gran
Södra Österbotten	70,74	71,57	39,10	23,05	-	22,63	31,38	31,28
Mellersta Finland	72,62	74,75	47,71	23,03	24,85	24,24	31,79	32,26
Hela landet	70,57	73,21	50,60	22,37	23,73	22,86	31,13	31,77

LEVERANSPRISER (okt/2022), €/m³

Område	TIMMER			MASSAVED			SMÅSTOCK	
	Tall	Gran	Björk	Tall	Gran	Björk	Tall	Gran
Södra Österbotten	64,61	66,76	-	37,78	37,94	37,94	-	-
Mellersta Finland	69,30	71,42	49,81	38,09	36,66	38,58	39,60	40,79
Hela landet	70,38	77,06	62,81	38,08	40,28	39,53	46,71	45,33

(-) innebär att ingen statistik finns tillgänglig på grund av en för liten såld mängd

GALLRING, rotpriser (46/2022), €/m³

Område	TIMMER			MASSAVED		
	Tall	Gran	Björk	Tall	Gran	Björk
Södra Österbotten	56,71	56,71	35,54	20,08	-	19,56
Mellersta Finland	63,91	64,31	41,87	21,49	22,39	22,56
Hela landet	59,73	62,20	43,62	19,77	21,13	20,76

Vedeldning som tilläggsvärme

När lönar det sig att köpa ved?

Tyvärr, veden är slut, säger många vedhandlare just nu då kunderna tar kontakt för att beställa ved inför den annalkande vintern. Det är ovanligt att veden tar slut redan i oktober, i normala fall brukar lagren räcka till januari-februari för de stora vedleverantörerna.

TEXT: PATRIK MAJABACKA
EXPERT PÅ BIOENERGI- OCH BIOEKONOMI FINLANDS SKOGSCENTRAL

I dessa oroliga tider med höjda energipriser som följd har många privatpersoner hamstrat ved inför vintern, vilket resulterat i den vedbrist och de förhöjda vedpriser man nu kan läsa om. Men i vilka fall lönar det sig att köpa ved? Vi skall reda ut det lite närmare.

Ekonomi med vedeldning

Faktorer som påverkar lönsamheten är förstas vedens pris, kvalitet och vilken uppvärmningsform som man kompletterar eller ersätter. Eftersom många privata hus värms med olja, el eller med olika former av värmepumpar eller en kombination av dessa så finns det orsak att se närmare på saken.

I denna jämförelse utgår man från att veden köps till de priser som nu är aktuella eller som man kan anta att råder under denna uppvärmningssäsong.

Eftersom det finns många typer av kombinationer med värmesystem, belyses här energipriserna med följande energisystem; direkt el, berg-/jordvärme, träpellets samt lätt brännolja. Jämförelserna är baserade på att veden används i en effektiv ackumulerande eldstad, med andra ord som komplement till ett befintligt system. Elpriserna i jämförelsen innehåller nätavgifter, elpriser och skatter.

I vanliga fall går inte hela energibehovet att ersätta med en traditionell lagrande eldstad men man kan utgå ifrån att ersätta 20-40 procent av värmebehovet under den kalla perioden om man regelbundet håller eldstaden varm.

För att även belysa möjligheten med ved från egen skog finns det alternativet beaktat i stapeldiagrammet. Utgångsläget med ved från egen skog är att behövlig utrustning finns tillgänglig och att det i praktiken bara är kostnader för bränsle till transport och uppbearbetning av veden, en liten kostnad för bränsle och slitagedelar för motorsågen samt priset för vedsäckar som beräknas hålla i några år. Inget värde har heller beaktats för virket. I priserna för köpt ved har transportkostnaderna till kunden lagts till med fem euro per kubikmeter.

Direkt el

Direkt el hör till de dyrare energiformerna att värma sitt hus med. Det lönar sig att elda med köpt ved som kompletterande energiform i situationer där elpriset överstiger 11 cent/kWh. Man sparar mellan 6 och 27 cent/kWh beroende på elpriset man betalar (utgående från elpriserna 16 och 37 cent/kWh).

Värmepump, berg- eller jordvärme

Har man ett berg- eller jordvärmebaserat värmepumpsystem och betalar ett elpris på 16 cent/kWh för lönar det sig inte att använda köpt ved som komplettering ur ekonomisk synvinkel. Däremot kan det vara vettigt att hålla ner elbehovet de allra kallaste dagarna i vinter på grund av elbristen som det varnats för. Kostnaden för producerad energi med berg-/jordvärmepumpen ligger på knappt 5 cent/kWh då det förmånligaste alternativet med köpt ved rör sig kring 9 cent/kWh.

Med ett elpris på 37 cent/kWh kan man spara något på att elda med ved men inbesparingen är ändå marginell. Med egentillverkad ved är inbesparingen i helt annan klass och det är det förmånligaste alternativet av alla men också det som kräver mest arbete. Med ett elpris på 37 cent/kWh rör sig energipriset med berg-/jordvärmepumpen kring 11 cent/kWh.

Som exempel kan ett äldre hus under januari månad använda till exempel 4 000 kWh för värme, räknar man att man ersätter 30 procent, det vill säga 1 200 kWh med ved köpt till priset 65 euro/m³ är skillnaden 24 euro till förmån för vedalternativet. Räknar man med fyra lika kalla månader till exempel december till mars har man då sparat närmare 100 euro då man spetsat med ved.

Träpellets

Det går också att komplettera träpelletsuppvärmning med ved, men den stora

inbesparingen görs om man använder egen ved. Med köpt ved är inbesparingen marginell. Då det råder brist på pellets denna uppvärmningssäsong kan det ändå vara klokt att spetsa med ved i under kalla dagar. Dessutom verkar pelletspriserna stiga kraftigt och man vet inte ännu hur det ser ut under vinterns kallaste månader.

Inbesparingen med att elda med ved i detta fall ligger ganska nära fallet med värmepumpen och ett elpris på 37 cent/kWh. Observera att pelletspriset i beräkningen, 500 euro per ton, är nästan dubbelt högre än normalnivå då priset de senaste 6-7 åren varit stabilt kring 280 euro per ton.

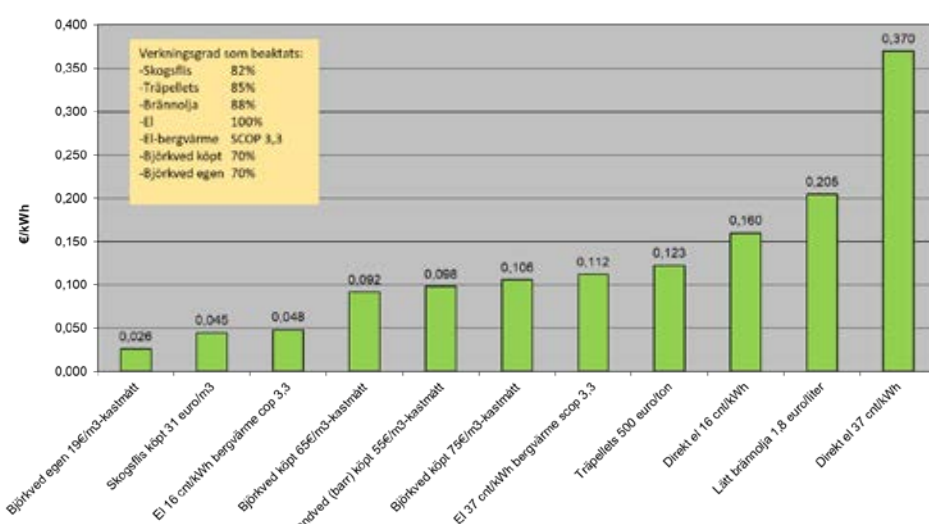
Lättolja

Lättoljans pris varierar en hel del och är för tillfället högt. De kilowattimmar man ersätter med ved halverar kostnaden, det lönar sig med andra ord att hålla den lagrande eldstaden varm konstant under årets kalla period om man har lättolja som huvudsaklig uppvärmningsform.

Med beaktande av det läge vi står inför i vinter med eventuell risk för elbrist och kraftigt förhöjda energipriser är det skäl att oberoende vilket uppvärmningssätt man har, se till att man har ved i lagret. Om inte annat så är man förberedd på eventuella begränsningar i utbudet av el. Det inger i varje fall trygghet att veta att man kan hålla uppe temperaturen i sitt hus. Dessutom ska vi inte glömma mysfaktorn och den sköna värme en eldstad ger.

Elda lugnt, elda rätt och njut! ■

Energipriser vid beaktande av verkningsgrad hösten 2022
Priserna i diagrammet innehåller moms!

MEDLEMSINFO

Otto Gripenberg, 20 år, från Jakobstad. Studerar IT-teknik vid Åbo Akademi i Åbo.
– Fast jag inte skulle orientera skulle jag vistas mycket i skogen. Naturen och skogen betyder mycket för mig. Jag är tacksam för skogen på många sätt, inte minst för att den möjliggör vårt idrottande.

Kasper Bergström, 16 år, från Kristinestad. Studerar vid Vörå idrottsgymnasium.
– Jag har varit prao vid skogsvårdsföreningens kontor i Lappfjärd. Min pappa arbetar för ett företag som bygger maskiner till sågverk, min bror studerar till skogsmaskinförare och själv kan jag tänka mig ett framtida jobb inom branschen.

Emil Jansson, 20 år, från Forsby i Pedersöre. Civiltjänstgörare vid Pedersöre kommuns tekniska avdelning.
– Att vara i skogen är en del av min uppväxt. Med en scoutledare som pappa har vi varit jättemycket i skogen: övernattnat i tält, plockat bär, vandrat...

Valter Joensuu, 19 år, från Jakobstad. Civiltjänstgörare vid Oxhamns skola.
– Skogen är vår spelarena. Kopplingen är stark, också vid sidan av idrotten. Familjen äger skog och jag har varit jättemycket i skogen både förr och nu.

Föreningens nya ambassadörer

En framgångsrik kvartett orienterare inom IF Brahe i Jakobstad är Skogsvårdsföreningen Österbottens nya ambassadörer. Under 2023 kommer vi att få följa dem. Det är Valter Joensuu från Jakobstad, Otto Gripenberg från Jakobstad, Emil Jansson från Forsby i Pedersöre och Kasper Bergström från Kristinestad.

TEXT OCH FOTO: LISBETH BÄCK/KUSTMEDIA AB

Skogsägaren möter upp Joensuu, Gripenberg och Jansson vid IF Brahes säsongavslutning med prisutdelning i Jakobstad medan Kasper Bergström ger kommentarer telefonledes.

Ny tävling, ny terräng

För att lyckas i orientering spelar tre faktorer in: fysiken, tekniken och den mentala biten.

– En bra orienterare ska kunna kombinera kartläsning och löpning. Man vinner inte på att enbart springa fort med det har förstås betydelse att hålla farten, förklarar Otto.

– Varje tävling är ny. Det finns inte två likadana orienteringstävlingar och det gör sporten intressant och utmanande. När du står på startlinjen har du en ny bana framför dig och det är som att lösa nya gåtor för varje tävling. Oavsett placering och hur du ligger i förhållande till andra är det en stor belöning för en själv om man klarat den tekniska delen och kartläsningen bra, säger de.

– Utmaningen i orienteringen är att kombinera de olika delarna på ett så optimalt sätt som möjligt, att ha "huvu", fysiken och tekniken i skick.

– Att under en tävling klara av att hitta i terrängen och bibehålla fokus fast pulsen skriker och ligger på rött hela tiden är otroligt svårt, tillägger Emil.

I jämförelse med andra sporter, där det kan finnas självklara deltagare för medaljplaceringarna, är det inte så förutsägbart inom orientering eftersom många faktorer inverkar på hur man lyckas i en tävling.

Nytt år, nya möjligheter

Tränar ni varje dag?

– I stort sett ja. Så länge man tränar och utvecklas så belönas man för det, säger Otto.

– På hemmaplan tränas mest fysiken. Löpning, långlänkar och intervallträning. Därtill träningar i skogen för att fylla på "banken" av olika slags terränger. Vi tillhör FSO, Finlands

Svenska Orienteringsförbunds träningsgrupp och har till exempel varit i Portugal, Danmark och på olika platser i Finland.

– Alla terränger har sin charm men jag kan tycka om den Åboländska naturen med fina bergshällar och bra botten, säger Valter.

Nu ser de fram emot ett nytt år och nya möjligheter.

– Jag har en del inplanerat, FM tävlingar, Jukola, lokala tävlingar, läger och lagtävlingar, räknar Kasper upp.

Prestationer som sticker ut

Valter Joensuu fastnade för, och valde orientering vid tolv års ålder, ganska sent i jämförelse med andra tycker han själv. Före det hade han provat på olika idrotter, också orientering eftersom hans pappa är orienterare. Idag får orienteringen all fokus och medaljer som sticker ut är silverpengen från FM i fjol och bronsmedaljen året före det.

För Otto Gripenberg är intresset för orientering nedärvt kan man säga då familjen är aktiva orienterare.

– Sen kan man väl kalla sig orienterare när man kan börja läsa, och läsa kartan på riktigt, så vid sex, sju års ålder kanske.

Prestationsmässigt är han nöjd med FM-brons i sprintdistansen år 2019.

I Emil Janssons familj var det han som initierade sporten och familjen följde efter.

– Jag tycker om att pröva nya saker och hakade på när IK Falken ordnade orienteringsskola när jag gick i låg-

stadiet. Det gav mersmak och från högstadieåldern har mitt orientering fått mitt fokus. År 2019 bytte jag förening till IF Brahe. Mest betydelsefulla medaljerna är ett par medaljer jag fick som femtonåring och bronsmedaljen i FM i år.

Kasper Bergström kommer från en idrottslig familj och började orientera i tidiga skolåldern. Från högstadiet blev det raka spåret till idrottsgymnasiet i Vörå där han nu avverkar sin första höst. Från moderföreningen i Kristinestad flyttade han över till IF Brahe nyligen. Det här är hans första säsong inom IF Brahe och via orienteringen har han lärt känna Valter, Otto och Emil.

Om framtiden

Om den idrottsliga framtiden säger de så här.

– Siktet är högt ställt. Dit ska vi nå genom realistiska delmål.

– Vi resonerar så att vi vill komma till en nivå där vi gjort allt vi kunnat och det får visa sig hur långt det räcker nationellt och internationellt.

Till hösten har Valter siktet inställt på studier inom medicinska läkarprogrammet i Sverige. Vill bli läkare. Otto blir IT-ingenjör, Emil satsar på att bli byggnadsingenjör i Vasa och Kasper kan tänka sig ett yrke inom skogsbranschen.

Något ni vill tillägga?

– Vi vill rikta ett stort TACK till Skogsvårdsföreningen Österbotten för möjligheten och förtroendet att få verka som ambassadörer.

NÄSTA ÅRS MEDLEMSAVGIFT

Fullmäktige tar ställning till styrelsens förslag till medlemsavgift för år 2023 på sitt möte lördagen 10.12. I och med en kraftigt ökad inflation föreslår styrelsen en ökning av medlemsavgiften som motsvarar inflationen. Styrelsens förslag till medlemsavgifter bygger på att den lägsta klassen, upptill 10 hektar, höjs med två euro och de övriga klasserna med fem euro. Därtill föreslås en ny arealklass med en medlemsavgift på 190 euro för de som äger över 100 hektar skog. Medlemsavgiften kommer att faktureras vecka 5 med förfallodag 27.2.2023.

KOM IHÅG ATT MEDDELA OSS OM FÖRÄNDRINGAR!

Medlemsavgiften för 2023 faktureras på basen av de uppgifter som vi har om er i vårt register per 31.12.2022. Har det under året skett förändringar i form av överlåtelser, adressändringar och dylikt informera oss så att vi kan göra korrigeringar.

Medlemsavgiftsfakturan sänds ut i slutet av januari 2023, uppgifter om förändringar vill vi dock ha senast 31.12.2022 per epost till members@svf.fi alternativt per telefon 010 581 8410.

SKOGSGLÄNTAN

FOTO: CHRISTEL HOLMLUND-NORRÉN
OCH ANNE LINDGREN-SLOTTE

Skogsglántan, skogsvårdsföreningens kvinnliga nätverk, har under hösten träffats både i fält och lokalt. En kväll i september var Skogsglántan ut i fält med skogsvårdsinstruktör Johan Holmfors. Programmet inleddes med besök i stadsnära skog i Gamla Vasa och diskussion om de utmaningar som det stadsnära skogsbruket för med sig. I det stadsnära skogsbruket ska många olika personers åsikter jämkas samman. Genom besök i olika figurer och Johans beskrivning av vad som gjorts och vad som beaktats, fick vi en beskrivande bild av det stadsnära skogsbruket. Vädret var varierande under kvällen, men vi kunde snabbt konstatera att de cirka 20 damer som samlats för Skogsglántan-träff i fält inte låter sig skrämmas av lite regn.

Molnträsket, som finns drygt 9 km utanför Vasa, är ett cirka 800 hektar stort friluftsområde där det finns mycket att studera också med tanke på skogsvård. Skogen kring Molnträsket tillhör Vasa stad och är ett känt friluftsområde med många naturstigar och växande skog. Vilken effekt gallring har på tillväxten och skogens utseende blev mycket konkret när Johan visade ett växande granbestånd som lämnats i naturtillstånd och ett motsvarande gallrat bestånd vid Molnträsket. Upplevelsen blev mycket åskådlig och lärorik. Det är sedan upp till var och en av oss att avgöra när och hur skötselåtgärderna sätts in och det kan våra skogsvårdsinstruktörer hjälpa till med att avgöra. Förutom gallringarna studerade vi riktigt steniga områden och då menar jag verkligt svårframkomliga områden där skogsskötselå-

tgärderna ändå har lyckats och en riktigt fin skog visar sig för alla som besöker området.

I slutet av oktober träffades Skogsglántan lokalt i Vasa och i Källby. I Vasa var det också möjligt att delta via Teams. Under temat Vägledning inför virkesaffärer, gav verksamhetsledare Jan Slotte i Vasa och skogsvårdsinstruktör Johnny Fagerholm i Källby, deltagarna en grundlig genomgång av Virkeshandelns ABC. Allt från begrepp, sortiment, certifiering, virkesuppköpare, Skogsvårdsföreningens hjälp, kapningsdata, ekonomi mm ingick i programmet. Inom det här området gäller det att hålla sig uppdaterad och aktivt följa med marknaden och förändringar på den, vilket är både utmanande och intressant.

Under hösten har vi initiativtagare till Skogsglántan i samråd med Skogsvårdsföreningen och projektledare Pernilla Lindholm från ProForest, planerat nästa års program. Där ingår både digitala träffar och träffar i fält. Vi kommer att ha träffar tillsammans med andra skogsägare men också träffar för endast Skogsglántan. Vi inleder efter årsskiftet med temat Möjligheter och utmaningar med samägande av skog, därefter kommer Skogsbeskattningskurserna och i mars har vi planer på en resa till Åbo där äldre universitetslektor Anna Sundberg vid Åbo Akademi är värd för temat Skogens nya produkter.

Tack till alla er som varit med i år. Vi hoppas på fortsatt aktivt deltagande och bra diskussioner under 2023!

VILL DU BLI MEDLEM I SKOGSGLÄNTAN

Ta kontakt via e-post:
skogsglantan@svf.fi.

Du kan också följa oss på sociala medier.
Facebook: Skogsägarna Österbotten
Instagram: skogsagarnaosterbotten

DELTA OCH VINN

Ni som har artikelönskemål och/eller funderingar angående tidningens innehåll, tveka inte att ta kontakt med oss genom att fylla i kupongen intill. Bland alla som lämnat synpunkter/tips/frågor lottar vi ut ett överraskningspris.

Vinnare i Skogsägaren 3-2022 blev Kristina Nyman i Närpes.

Gratulationer till dig, vinsten har levererats med posten.

Vad var mest intressant att läsa i detta nummer?

Tips till nästa nummer av Skogsägaren?

Fråga oss?

Jag vill bli kontaktad av Skogsvårdsföreningen

Namn _____

Adress _____

Tel _____

Portot
är betalt

Skogsägaren

Skogsvårdsföreningen
Österbotten rf
Avtalskod 5018366
Info 65100
00003 Svartsförsändelse

Så görs energived attraktiv som leveransvirke

Det finns sug efter energived på marknaden. Priserna är högre inför kommande vintersäsong än för ett år sedan. I sista hand är det ton och megawatt – mängden energi – i virket som avgör vad skogsägaren får för pris.

TEXT: ANNA SAND/KUSTMEDIA
FOTO: ANNA SAND SAMT PRIVATA BILDER

För skogsägaren lönar det sig alltid att på förhand ta kontakt med skogsvårdsföreningen och avtala om både klassificering, lagringsplats och transport inför försäljning av energived.

Ibland ringer skogsägare och meddelar först i efterhand om vad som finns till salu och var.

– Då vet man aldrig riktigt vad man möter, konstaterar skogsvårdsinstruktör Dan Kullman från föreningens Vöråkontor. Det kan i värsta fall vara allt från 1,5 meters bitar till 15 meters stammar i samma hög, vilket ofta innebär en nedklassificering av virket. Om lagringsplatsen dessutom är fel vald försvårar det transporterna och förlänger väntetiden. I värsta fall måste vi helt enkelt tacka nej till virke av fel kvalitet eller virke som lagrats fel, berättar Kullman.

Tre klasser

Hur ska man gå till väga och vad är vad då det gäller energived? Dan reder ut begreppen och det viktigaste man ska tänka på – förutom att alltid kontakta föreningen först.

– Energiveden delas in i tre olika klasser: Kvistade stammar, okvistade stammar samt grot, som består av toppar och kvistar. Grovt sagt ligger priset för kvistade stammar på cirka 35 euro per fast kubikmeter, cirka 25 euro för okvistade stammar och cirka 15 euro för grot, berättar Dan.

Priset varierar inom respektive klass, beroende på kvalitet, mängd och lagringsplats.

– Trots att vi som anskaffar virket tänker i banor av megawatt och ton får skogsägaren betalt per fastkubikmeter enligt en förenklad modell, tillägger han.

Längder på kvistat virke

Av de tre klasserna är det endast kvistade stammar som kan transporteras med vanlig timmerbil. Det ställer i sin tur vissa krav på veden och högarna.

– Toppdiametern bör vara minst 4–5 cm och stammarna kan vara kapade i fallande längder på 3–5,5 meter; i medeltal 4,5 meter. Alternativt kan man mättkapa virket till 3 meter långa bitar, förklarar Dan vidare.

Ett typexempel på när man kan ta ut dylik energived är vid en första gallring där allt som tas ned klassas som energived, i stället för att särskilt sortera ut massaveden.

– Prisskillnaden däremellan är liten och många skogsägare som själva sköter gallringen uppskattar att få lägga allt i samma hög, konstaterar Dan. Arbetet blir mer rationellt helt enkelt.

Klent virke – risk för nedklassificering

Ett annat typexempel är när man anlitar en firma för avverkning men planerat att själv ta hand om all spillved.

Transportledare Johan Sund och skogsvårdsinstruktör Dan Kullman poängterar vikten av att lagra energiveden rätt i väntan på transport. Högarna på bilden är felaktiga placerade under en ellinje och intill en vändplan.

– En vändplan ska aldrig betraktas som en lagringsplats, poängterar de.

– Det brukar ofta bli för stora mängder att hantera, och då beslutar skogsägaren sig för att bjuda ut en del som energived.

Ibland händer det att självverksamma skogsägare har skrivit kontrakt med en firma för massaveden och väljer att bjuda ut endast de klenta topparna åt skogsvårdsföreningen.

– Om topparna är klenta är det stor risk att de hamnar i klassen okvistat virke, trots att de är kvistade. För klent virke kan inte hanteras med timmerbilens grip, poängterar Dan. Speciellt eftersom det i vissa fall kan bli frågan om en lagringstid på två år.

Välj lagringsplats med omsorg

Okvistade stammar och grot flisas oftast på lagringsplatsen, men kan också transporteras med risbil till värmeverket och krossas där. Oberoende är det i dessa fall frågan om dyrare transporter än med en vanlig timmerbil.

– Det ställer också större krav på lagringsplatsen. Har man till exempel stått upp längs en åkerkant är vägen för-

modligen endast ämnad för traktortrafik och varken risbil eller flisare kan ta sig dit, poängterar Dan.

Därför är det också bäst att på förhand avtala om varifrån energiveden ska hämtas. Oberoende av klass på veden ska den helst lagras invid en ordentlig väg.

– Det lönar sig att tänka på det här i förväg – det gör veden mer attraktiv, tillägger Dan.

Bra lagringsplats – snabbare hämtning

Han får medhåll av transportledare Johan Sund, som arbetar med att koordinera virkestransporterna för Niclas Hautanen Kb. Johan samordnar såväl timmer- som massaveds- och energivedstransporter, och ger gärna råd till skogsägare då det gäller lagringsplats och dylikt.

– Om man lagrar energiveden på en bra plats blir man också snabbare av med den. Den hämtas med 25 meter långa ekipage – inte av en skogstraktor

VAL AV LAGRINGSPLATS FÖR VED

Valet av lagringsplats har stor betydelse med tanke på energivedens fukthalt. Fukthalten i en virkestrave som finns på en öppen plats som är utsatt för vind kan vara flera procent lägre än i en virkestrave på en skuggig plats.

En bra lagringsplats för energived har följande egenskaper: det finns tillräckligt utrymme (se tabellen nedan)

- terrängen är plan och bärig
- platsen är öppen och utsatt för vind och gärna högre än den omkringliggande terrängen, faktorer som gör att energiveden torkar snabbare
- det inte finns några el- eller telefonlinjer i omedelbar närhet av virkestraven. Av säkerhetsskäl får man inte placera en lagringsplats under en högspänningsledning (≥ 110 kV) och inte heller inom 10 meter i sidled räknat från den närmaste elförande kabeln.
- den är inte placerad på en vändplats som försvårar lastningen
- den är inte placerad i en brant backe eller kurva
- det varken finns stenar, stubbar eller träd som stör maskinerna eller blir under virkestraven
- den är inte placerad ovanpå fungerande diken - det minskar risken för att diken täpps igen
- den ligger inte i närheten av byggnader med tanke på brandskyddet och bullret från flisningen

Fjärrtransporten och flisningsoperationen ställer följande krav på lagringsplatsen:

1. Vändplatsens och vägens bärlighet bör vara tillräckliga.
2. Det måste finnas platser där den övriga trafiken kan väja eller köra om.
3. Virkestraven måste finnas inom kranens räckvidd vilket innebär att gripstället bör ligga högst 7 meter från vägkanten.
4. Om virkestraven är placerad längs en stickväg, måste man lämna ett utrymme på minst 15 meter för flistuggen bakom virkestraven och virkestravens framsida ska ligga minst 6 meter från huvudvägen. Man börjar bygga virkestraven på den sida huvudvägen ligger.

Källa: <https://metsanhoidonsuositus.fi/>

– och det ställer krav på lagringsplatsen. Ibland väljer skogsägarna att lägga högen i korsningen mellan en utkörningsväg och en skogsbilväg, vilket inte fungerar. Högarna måste ligga längs med bilskogsvägen, förklarar Johan.

Undvik ellinjer och vändplatser

Kostnaderna har stigit på allt, det finns inga marginaler att chansa utan allt ska fungera. Därför händer det att man ibland blir tvungen att kräva att högarna först flyttas innan de kan lastas.

– Dessutom gäller det att ta eventuella ellinjer i beaktande. Energiveden ska inte lagras under dem, eller så att timmerbilen i lastningsskedet blir ståendes under eller i närheten, till exempel i fall där elledningen korsar vägen. Den ska inte heller lagras på eller invid en vändplan – de ska ligga längs med vägen, poängterar han.

Är det okvistade stammar eller grot som ska flisas på stället finns ytterligare saker att beakta. Isak Häggman, som flisar och transporterar flis till främst Ahlholmens Kraft för S & J Finns Öb: s del, känner väl till dessa.

Flistuggen tar stryk

– Förutom att högarna ska ligga så att vi når dem med gripen ska de också vara så rena från sten och jord som

möjligt. Städar man för noggrant på ett kallygge kan det lätt komma med stenar på upp till 30, 40 kg och råkar en sådan komma i flistuggen innebär det reparationskostnader på upp till 10 000 euro, berättar Häggman.

Inte bara stenar ställer till problem.

– Det händer att man, trots att man använt giljotin, dragit upp stora träd med rötterna. Att dra upp träd med rötterna i stället för att klippa av dem är varken ekonomiskt eller ekologiskt, och rötter innehåller alltid jord och stenar, oavsett storlek, förklarar Häggman vidare.

Minimera mängden skräp

Lönsamheten i processen påverkas också om högarna varit placerade så att man med gripen inte nått på allt material, utan måste åka till samma plats och flisa en gång till efter att skogsägaren flyttat på det.

– Det är inte lönsamt för någon, konstaterar Häggman

Han flisar alla tre klasserna av energived på området Vasa-Karleby och försöker att alltid sända vidare såväl positiv som negativ kritik i informativt syfte.

– Speciellt norrut är skogsägarna själva flitiga med att själv ta ut energived ur sina skogar. Att högarna är helt fria från orenheter är svårt att uppnå, men andelen kan ändå minimeras, avslutar Häggman. ■

Älgjakten i siffror

per 15 november 2022

TEXT OCH FOTO: JOHN BERG

För denna jaktsäsong beviljades 1490 älglicenser. Antalet kan jämföras med fjolårets beviljade licenser på 1985. Målsättningen att minska på älgstammen under flera år har gett resultatet att antalet älgar minskat i våra skogar. Då minskar också antalet licenser för följande år.

Antagligen blir antalet licenser till nästa år färre emedan stammen nog minskas ytterligare denna säsong där den ännu överstiger målsättningen på antingen 3 eller 3,5 älgar per 1000 hektar.

BEVILJADE SAMT ANVÄNDA LICENSER HITTILLS

	Beviljade 2021–22	Beviljade 2022–23	Nu använt	Använt i procent
Karlebynejden	214	75	69	92
Pedersörenejden	197	95	77	81
Nykarlebynejden	220	138	100	72
Vörånejden	239	252	178	71
Vasanejden	230	213	159	75
Malaxnejden	178	124	106	85
Närpesnejden	420	342	226	66
Lappfjärdsnejden	287	251	150	60
Totalt	1985	1490	1065	71

Jakten får pågå ända till 15 januari så det blir nog en hel del älgar skjutna ännu. Önskvärt är att jakten på vinterbetesområden fortsätter ända till slutet.

Alla nejder använder dessutom banksystemet där en viss procent av beviljade licenser sparas i banken. Dessa används bara om man under jakten anser att antalet älgar i skogen är mera än vad som beräknat finns kvar efter jakten.

Till exempel Närpesnejden har 20 procent i banken ovanpå grundlicenserna. Det betyder att av 342 beviljade licenser är målet att skjuta 285 medan 57 licenser ytterligare kan användas ifall behov. För att flytta licenser dit där stammen lokalt är för stor kan den jaktföreningen inom samsöket använda av dessa banklicenser efter att de egna grundlicenserna är fällda. Oftast brukar inte alla jaktföreningar inom samsöket använda alla tilldelade grundlicenser så resultatet brukar bli nära antalet grundlicenser i alla fall då jakten är slut.

Planeringen av jakten sker redan på våren då LUKE presenterar siffror för hur stor stammen är i de olika områdena samt ger förslag till avskjutning. Som utgångspunkt för siffrorna används den bytesuppföljning som alla licensinnehavare måste göra. Emedan uppföljningen finns för många år tillbaka så torde också siffrorna vara ganska riktiga. ■

SKÖTSEL AV TORVMARKER

Den 21 september 2022 hade Markku Saarinen, från LUKE, en föreläsning i terrängen gällande skötsel av torvmarker. De närvarande fick en dos kunskap gällande avverkning och gödsling på torvmarker.

TEXT: OCH FOTO: JOHN BERG

Ett stort samtalsämne inom skogen är för närvarande skötseln av torvmarker. Allt från dikesrensning eller inte, normala likåldriga gallringar inklusive slutavverkning eller bara kontinuerligt skogsbruk, gödsling med aska eller inte i stället för dikesrensning. Eller det allra senaste återställande av torvmarker till läget i början av 1950-talet. Gällande återställandet så tas det inte upp här men vi får väl hoppas att förnuftet skall segra också gällande detta.

Dikesrensning och avverkning

Målet med dikning och rensning av befintliga diken på torvmarker är och har varit att få sänkt ytvattennivån i torven. Målsättningen är att få vattennivån 30 - 40 centimeter under markytan. Då kan trädens rötter få tag på syre och näringsämnen för sin tillväxt. Ifall vattnet står ända upp till markytan så lider trädens tillväxt av detta. Det är under trädens tillväxtperiod som vattnet behöver vara på rätt nivå. Speciellt under tiden juni till början av augusti, då tillväxten sker. Att det på hösten står vatten jämnt med markytan stör inte tillväxten emedan träden då är i vila. Att köra i blöt skogsmark med tunga maskiner ger skador på de närmaste trädens rötter och gör att träden småningom ruttnar. Man kan förebygga skador genom att lägga ris och toppar på körspåret. Det hjälper till en del men räcker ändå inte till om marken är allt för blöt. Fungerande diken är alltså också en förutsättning för att avverkningen skall lyckas bättre.

Då ett dike rensas till en meters djup så dräneras området närmast diket till en meters djup. Då det oftast är cirka 40 meter till nästa dike blir vattennivån mitt emellan dikena på cirka 30 - 40 cm djup. Dock beroende på hur fukthållande torven är. Samt hur mycket träd som finns. Alltså en plantskog på 1 meter tar upp betydligt mindre vatten än en växande gallringsskog på 100 m³. Ifall tegen har drygt 100 m³/ha virke på sig håller träden ner ytvattnet på önskad nivå. Men om träden är avverkade så kommer vattnet att stå jämnt med markytan. Då borde dikena rensas för att få vattennivån sänkt.

Önskvärt i kommande stödsystem

I det kommande stödsystemet för skogsbruket, Metka, som är tänkt att träda i kraft år 2024 är det önskvärt att vi på torvmarker skulle övergå till kontinuerligt skogsbruk så att torven aldrig skulle vara kalavverkad utan att det hela tiden skulle finnas ett trädbestånd som tar upp vatten. På bördigare områden kommer det oftast granplanter under de grövre träden. Där skulle man vid gallringsavverkningen spara dessa planter och ta bort en del av de större träden ovanpå. Vid nästa gallring har ytterligare granplanter uppkommit och där plantorna är större skulle alla större träd tas bort. På så vis skulle man skapa områden med små planter, större planter, klenare och grövre träd, allt i en blandning. På tallmarkerna är detta svårare emedan eventuella granar som kommer upp där inte orkar växa sig till stock emedan torven är för mager. Likaså med mycket getporsris i botten så kommer det just inga nya planter alls. Närmast då i körspåren. En annan möjlighet att få upp nya planter är att ta upp små ytor, under 0,3 hektar, där ny skog får komma upp och samtidigt gallra mellan de små ytorna. Vid nästa avverkning tas nya små ytor upp bredvid de befintliga så att mera planter kommer upp. Eller så finns alternativet att man hugger cirka 20 meter breda tegar så att dessa får nya planter.

Svårigheterna med detta kontinuerliga skogsbruk är de vindfällena som kommer att komma, speciellt här längs kusten. Detta därför att skogen bör avverkas väldigt gles så nya planter kan komma in underifrån. Bli det stormskador finns inget att avverka nästa gång och det kanske inte heller kommit upp planter då de kvarlämnade träd som borde ha bildat kottar ligger längs marken. Med våra smala skiften så kanske någon avverkar som tidigare med normal kalavverkning och plantering medan grannen försöker med kontinuerligt skogsbruk som blåser omkull. Resultatet blir att allt för mycket vatten börjar stå på skiftena och då behöver dikena rensas för att få bort vattnet. Och dikesrensningen borde undvikas enligt kommande Metka-programmet.

Att rensa diken på torvmarker blir i framtiden mera begränsat och samtidigt utmanande. I stället för rensning av skogsdiken vill man i nästa programperiod satsa på kontinuerligt skogsbruk samt askgödsling.

Gödslingen

På torvmarker är det sällan brist på kväve, det är främst fosfor och kalium som det finns för litet av i torven. Också bor kan vara en bristfaktor, speciellt på gamla åkermarker.

Ifall torvmarken vid första dikningen var täckt med skog så finns det oftast mindre behov av gödsling, medan om området var helt eller delvist skoglöst vid första dikningen finns nästan alltid behov av gödsling för att trygga tillväxten. Detta kan man kolla genom att titta

HUR KÄNNER MAN IGEN NÄRINGSBRIST!

Kaliumbrist på tall:

- På sensommaren gulnar barrarna från spetsen med undantag av den sista barrårgången
- Växtpunkten förstörs, toppbyten, flera toppar
- Träd dör

Kaliumbrist på gran:

- Fjölåretsbarren är tydligt gula på sensommaren
- De nyaste barrarna är klart grönare
- Också enstaka träd dör

på gamla flygfoton via lantmäteriverkets öppna karttjänster, till exempel paikkatietoikkuna.fi.

Idag finns det egentligen bara alternativet askgödsling på torvmark. Då sprids 3000 - 4000 kg aska ut per hektar. Antingen sker spridningen med en spridare på skogstraktor eller med helikopter. Ifall spridningen sker med skogstraktor så kan man också använda förmånligare, ej granulerad, träaska från något kraftverk nära till. I så fall bör man analysera askan så det finns nödvändiga näringsämnen i den. Ifall man använder granulerad aska från Ecolan så finns behövliga näringsämnen tillsatta i den. Normalt används i så fall 3000 kg per hektar och kostnaden blir ca 400 €/ha medan ifall spridning med helikopter blir priset ca 500 €/ha. På kostnaden fås 30 % statligt stöd som bör sökas och vara beviljat före åtgärden utförs.

Besök vid Helene skogsväg

Aska sprids ut ifall man konstaterar näringsbrist före. På tallarna syns kaliumbrist då barrarna på sensommaren ljusnar från spetsen med undantag av årets barr, tillväxtpunkten förstörs, flera toppar bildas eller att träd dör. På gran syns kaliumbrist då fjölårsbarren är tydligt gula på sensommaren och de nyaste barrarna är klart grönare samt att enstaka träd dör. I ett 30 cm:s ytskikt med torv finns tre gånger kvävmängden jämfört med mineralmark. Men mindre än 1/10 av mängden fosfor och kalium. Alltså är näringshushållningen i obalans. Se bild på kaliumbrist på alla 3 trädslagen bifogad.

Vi var och tittade på ett område nära slutet av Helene skogsväg. Träden lider tydligt av näringsbrist och har väldigt korta toppskott och ger ett gulaktigt intryck. Enligt Markku motsvarade området en blåbärstorvmo. Nuvarande tillväxt är någon m³ medan efter askgödsling vore det möjligt att få till och med 8 m³ tillväxt i gallringsskogen.

Redan om man får 5 m³ mertillväxt per år ger det ca 80 € tillbaka per år. Om helikoptergödslingen kostar 500 € varav 30 % fås i stöd blir nettokostnaden 350 € (utan att dessutom beakta skatteeffekten på 30 % av 350 €). Betyder att på 4,5 år har man gödslingskostnaden tillbaka och då håller effekten av askgödsling i sig i minst 20 år. Kan det ens finnas någon mera lönsam åtgärd i skogen?

Ekonomisk dikningsduglighet

För att det ekonomisk skall löna sig att rensa befintliga diken borde tillväxten per år efter föregående dikning vara minst 1,5 m/år. Betyder att om det är 20 år sedan förra dikningen så borde det finnas minst 30 m³ virke. Ifall där finns plantskog så borde den vara minst 5 - 6 meter hög och minst 1000 stammar per hektar. För att få dikningskostnaderna betalda bör man åtminstone en gång kunna utföra en normal gallringsavverkning på diknesområdet. Kan man utföra fler gallringsavverkningar så var dikningen väldigt lönsam.

Sammanfattning

Att rensa diken på torvmarker blir i framtiden mera begränsat och samtidigt utmanande. I stället för rensning av skogs diken vill man i nästa programperiod satsa på kontinuerligt skogsbruk samt askgödsling.

Då diken rensas sjunker ytvattensnivå och torven som då kommer i kontakt med syre börjar förmultna och avge koldioxid. Det sker mera om vattennivån är djupare än om den är grundare. Samtidigt blir trädens tillväxt bättre och binder kol i virket.

Om man i stället sätter igen eller inte rensar diken och vattenytan stiger högre än 30 cm från markytan avges i stället metanutsläpp till atmosfären. Metanutsläppen är allvarigare för klimatet än koldioxiden men metanen är mera kortlivad i atmosfären. ■

En riktigt
God Jul och
ett Gott Nytt År!

BMT ENTREPRENAD

utför sprängning och transport i Österbotten

Tom 0400-345 529, Britta Maria 050-595 0039
Krooksbacksvägen 12, Vörå

esse elektro-kraft

www.eekab.fi

Skogskranar och vedmaskiner från oss!

Även
begagnade
i lager.

Malax Thomas Backman • Tel. 0400 230 975
Vörå Tommy Antill • Tel. 044 346 9521

Ab K-Lantbrukscentralen Vörå Oy

Vörå Larvvägen 53 • Tel. 06 384 3400
må-fr 7-18, lö 8-14
Övermalax Malaxvägen 525 • Tel. 0400 230 975
må-fr 8.30-17

Lantmännen
Agro

VÄLKOMMEN TILL OSS!

TEAM NORR - Skogsvårdsinstruktörer

THOMAS ÅMAN
040 746 3528

Karleby, Nedervetil
(Öja, Skriko och Jolkka)

Nedervetil
Murickvägen 5
68410 NEDERVETIL

TOM FINNILÄ
050 517 8918

Kronoby, Lepplax

Nedervetil
Murickvägen 5
68410 NEDERVETIL

MARKUS STENBORG
0400 947 995

Terjärv, Nedervetil

Nedervetil
Murickvägen 5
68410 NEDERVETIL

JOHNNY FAGERHOLM
040 736 4547

Teamledare
Larsmo, Jakobstad,
Pedersöre kby, Sundby,
Karby, Bennäs, Lövä, Forsby

Larsmo
Näsvägen 2 D
68560 EUGMO

TOM LUNDQVIST
0500 161 695

Purmo, Källby, Östensö,
Katternö, Lappfors,
Esse

Källby
Industrigatan 2,
68800 KÄLLBY

JOAKIM HOLMQVIST
0400 180 581

Nykarleby (Socklot,
Kyrkoby-Forsby, Markby,
Kovjoki). Pedersöre (Åvist,
Nederpurmo, Edsevö, Källby)

Nykarleby
Sollefteågatan 5
66900 NYKARLEBY

ANDERS RÅSTEDT
0400 260 239

Nykarleby (Harjux, Monå,
Hirvlax, Kantlax, Monäs,
Munsala, Pensala, Jussila,
Vexala och Ytterjeppo)

Nykarleby
Sollefteågatan 5
66900 NYKARLEBY

TEAM MELLAN - Skogsvårdsinstruktörer

HILDING SÖDERGÅRD
0500 560 418

Vörå
(förutom Norra Vörå)

Vörå
Vöråvägen 12
66600 VÖRÅ

JIM HERMANS
050 553 1232

Oravais, Maxmo,
Norra Vörå

Vörå
Vöråvägen 12
66600 VÖRÅ

MATS LINNÉN
050 544 2703

Teamledare
Kvevlax, Petsmo, Hankmo,
Vassor, Voitby, Miekka, Stavers-
by, Karkmo, Höstves, Runsor,
Kråklund, Helsingby, Tölby,
Vikby, Pundars, Solf, Munsmo

Vasa
Företagaregatan 13
65380 VASA

MATIAS STORM
0500 272 910

Toby, Veikars, Martois,
Koskö, Karperö, Singsby,
Jungsund, Iskmo, Köklot,
Replot, Vallgrund, Björkö,
Gerby, Västervik

Vasa
Företagaregatan 13
65380 VASA

JOHAN HOLMFORS
050 526 2152

Yttermalax, Övermalax,
Sundom

Malax
Köpingsvägen 14
66100 MALAX

JOHAN SVEDSTRÖM
040 503 8321

Petalax, Bergö, Norra
Pörtom

Malax
Köpingsvägen 14
66100 MALAX

TEAM SYD - Skogsvårdsinstruktörer

JOHAN NYNÄS
0500 167 489

Korsnäs, Töjby, Träskböle

Korsnäs
Silverbergsvägen 23
66200 KORSNÄS

MARKUS SEPPI
040 143 8516

Yttermark, Bäckby, Näsby,
Kalax, Tjälax, Nämpnäs,
Norrnäs, Rangsbby

Närpes
Nybrovägen 13
64200 NÄRPES

MIKAEL FRANZÉN
0500 628 702

Pörtom, Övermark

Närpes
Nybrovägen 13
64200 NÄRPES

KJELL HULDÉN
0400 669 245

Teamledare
Finby, Böle, Pjälax, Kaskö,
Tjock, Åback, Lälby, Norra
Lappfjärd

Närpes
Nybrovägen 13
64200 NÄRPES

Lappfjärd
Lappfjärdsvägen 729
64300 LAPPFJÄRD

VICTOR ÅSTRAND
040 544 1449

Södra Lappfjärd,
Dagsmark, Sideby,
Ömossa, Skäftung,
Härkmeri, Uttermossa

Lappfjärd
Lappfjärdsvägen 729
64300 LAPPFJÄRD

E-POST:
fornamn.efternamn@svf.fi

HEMSIDA:
skogsvardsforeningen.fi

Skogsägarna

EXPERTTJÄNSTER

Uppgörande av skogsbruksplan

- kartor, virkesvolym och tillväxtberäkningar
- avverkningsmöjligheter
- åtgärdsförslag prioriterade
- inkomster och kostnader

Värderingar

- värdering av skogsfastigheter
- skadevärderingar
- intyg och utlåtanden

Fastighetsförmedling, Ab Skogsfastigheter AFM

- förmedling av skogsfastigheter
- generationsväxlingsfrågor
- uppgörande av överlåtelsehandlingar
 - köpbrev
 - gåvobrev
 - arvskiten
 - skiftesavtal

Skogsbeskattning

- skogsskattedeklaration
- mervärdesskattedeklaration
- skattefrågor i anknytning till virkeshandel

Rådgivning och utbildning

- kurser och skolningar
- personlig rådgivning

SKOGSVÅRDSTJÄNSTER

Skogsförnyelse

- planering, förverkligande, övervakning av skogsvård
- förhandsröjning och markberedning
- val och anskaffning av odlingsmaterial
- sådd och plantering
- efterarbete

Vård av plant- och ungskog

- planering, förverkligande och övervakning
- ansökan om statsstöd

Vägar och diken

- planering och förverkligande av projekt
- ansökan om statsstöd
- väglagstjänster

Gödsling

- planering och förverkligande
- ansökan om statsstöd

VIRKESHANDELSTJÄNSTER

Virkesförsäljningsplan

- utredning av avverkningsmöjligheter
- avgränsning i terrängen
- beaktande av mångfald och livsmiljöer
- uppgörande av virkesförsäljningsplan
- information om marknadsläget
- uppgörande av anmälan om användning av skog
- uppskattning av kostnader för förhandsröjning och förnyelse

Bistånd vid virkeshandel

- offertbegäran
- jämförelse av offerter med beaktande av apteringsdata
- uppdaterad prisuppföljning

Virkesaffär med fullmakt

- underteckna avverkningsavtal
- övervakning av drivningen och mätningen
- rapport över granskningen
- godkännande av mätintyg

Drivningstjänst

- planering, övervakning och förverkligande av avverkningsuppdrag med egna resurser

DRIVNINGSTJÄNST

SKOGSVÅRDSFÖRMAN

DANIEL JANSSON
040 507 4664
Karleby-Nykarleby

Källby
Industrigatan 2,
68800 KÅLLBY

DAN KULLMAN
050 591 0383
Vörå-Malax

Vörå
Vöråvägen 12
66600 VÖRÅ

JESSICA GRANKULL
040-197 7100
Korsnäs-Sideby

Lappfjärd
Lappfjärdsvägen 729
64300 LAPPFJÄRD

ERIK SANDVIK
0500 560 648
Karleby - Sideby

Källby
Industrigatan 2
68800 KÅLLBY

VÄGAR, DIKEN & GÖDSLING

KRISTIAN GÅDDNÄS
040 660 2042
Karleby-Nykarleby

Källby
Industrigatan 2,
68800 KÅLLBY

DAN KULLMAN
050 591 0383
Vörå

Vörå
Vöråvägen 12
66600 VÖRÅ

JOHN BERG
0400 561 343
Korsholm-Pörtom

Malax
Köpingsvägen 14
66100 MALAX

JAMI PIRTTIMÄKI
040 660 2440
Korsnäs-Sideby

Lappfjärd
Lappfjärdsvägen 729
64300 LAPPFJÄRD

MATS HOLMGÅRD
Support EgenSkog
041 731 7593

Nedervetil
Murickvägen 5
68410 NEDERVETIL

LEDNING OCH KANSLI

JAN SLOTTE
050 544 2690
Verksamhetsledare

Vasa
Företagaregatan 13
65380 VASA

ANKI SVENN
040 823 2364
Kontorsföreståndare,
Fastighetsförmedlare
AFM

Vasa
Företagaregatan 13
65380 VASA

EIVOR SUNDQVIST
0400 194 901
Kanslist - skogsarbetare
och virkesutbetalningar

Källby
Industrigatan 2,
68800 KÅLLBY

STINA SABEL
040 670 8595
Kanslist - medlemsärenden

Vasa
Företagaregatan 13
65380 VASA

CHARLOTTA FRANTZ
0500 568 804
Fastighetsförmedlare AFM

Vasa
Företagaregatan 13
65380 VASA

ANDERS HJORTMAN
040 143 7290
Fältchef

Vasa
Företagaregatan 13
65380 VASA

HUVUDKONTOR VASA
BESÖK, FUTURA III,
2:a våningen
Företagaregatan 13,
65380 VASA
Tel. 010 581 8400

POST
PB 186, 65101 VASA

Andreas Sundelin och Mathias Sundelin är nöjda med valet att bli skogsägare och har nu två skogslägenheter i sin skogssammanslutning.

”Alla skogsköp är bra skogsköp”

Andreas Sundelin och Mathias Sundelin möter upp vid vädkanten i Terjärvskogen. Det är tyst och vindstilla. I dag röjer de sly på en figur med tallplantor som är omkring fyra år. Skogsägare är bröderna sedan två och ett halvt år tillbaka.

TEXT OCH FOTO: LISBETH BÄCK/KUSTMEDIA

Andreas Sundelin har eget företag inom skogsbranschen sedan ett och ett halvt år tillbaka: Firma Sundelins Skogstjänster. Han röjer och planterar. Vintertid kör han skogsmaskin åt en annan entreprenör. Han anlitas i huvudsak av Skogsvårdsföreningen Österbotten. Andreas bor med sin familj, fru och tre barn, i Larsmo.

Mathias Sundelin arbetar inom livsmedelsbranschen, också gift och har en dotter som är tre månader vid intervjutillfället. Det har också hänt sig att han hjälpt Andreas med både röjning och planteringsarbete inom Sundelins

Skogstjänster. Den egna skogen är deras fritidsintresse.

Gemenskap syskon emellan

Deras föräldrar i Ytterse äger inte skog så intresset är inte något som de har med sig från att de var barn.

– Om man inte räknar med att föräldrahemmet hade skogen som närmaste granne, säger de.

Andreas arbetade tidigare som anställd skogsmaskinsförare. En tid efter att han slutade saknade han skogen, började söka skiften till salu och frågade

sin bror om han ville bli kompanjon.

– Det ville jag, säger Mathias. Jag har länge varit intresserad av skog och ett gemensamt projekt är bra för gemenskapen syskon emellan. Vi äger lika stora delar och har skogen som skogssammanslutning. Den här lägenheten är 14,6 hektar och har skog i varierande ålder. Skiftet ser ut som brukligt i Österbotten, långsmalt, en och en halv kilometer långt och hundra meter brett.

Vi har lärt oss mycket

Mathias berättar att det första de gjorde efter att ha skrivit köpebrev vid skogsvårdsföreningens kontor i Terjärv och betalat köpesumman – var att hämta

– Vi tycker att det är nu vi ska investera, medan vi har kroppskraft att själva vara verksamma i skogen. Inte sen. Nu har vi också chans att följa vår egen skogstillsväxt under flertalet decennier.

röjsågarna och bege sig till skiftet.

– Vi började med att röja de figurer som var eftersatta. Här fanns också avverkningsmogen skog och två figurer som vi ansåg behövde avverkas trots att skogen inte var mogen.

I början anlidade de skogsvårdsföreningens rådgivningstjänst och från föreningen har de köpt plantor. Planteringar och röjningsarbete har de utfört själva medan tjänster som gallringar, avverkningar, högläggning och istandsättningsdikning har köpts utifrån.

Andreas nämner att de fått ersättning för älgskador då en figur med två-åriga plantor blivit hårt angripna.

– Vi har lärt oss mycket efterhand. I vänkretsen har jag en blivande skogsbruksingenjör och jag har lyssnat, frågat och lärt av honom, säger Mathias.

Affär nummer två

För en månad sedan förverkligade de sin andra skogsinvestering och köpte ett skifte i Vetil, som till ytan är något större än deras första.

– Det är välskött och kräver inte så mycket av oss just nu, men där finns avverkningsmogen skog att avverka.

Vad vill ni med skogen?

– Vi ser det som en investering. Vi resonerar så att det alltid lönar sig att ha skog. Vi tycker också att det är nu vi ska investera, medan vi har kroppskraft att själva vara verksamma i skogen och för att ges chans att följa skogen under dess tillväxt. Jag köpte skog före hus, säger Mathias, även om han har husköp i sikte.

– Men – vi är medvetna om att vi inte får skogen med oss i graven så så vårt hjärta fäster vi inte vid detta.

– Det är ett nöje att se resultatet av det arbete man utfört i skogen och att se när skogen växer och mår bra. Jag har förstås komplett utrustning eftersom detta också är mitt arbete men för den som vill röja sly och gallra smått räcker det långt med röjsåg, motorsåg, bra kläder och humör, säger Andreas.

Kaffestuga och grillplats

Vi går en bit längs en ny vägsträcka på knappt två hundra meter. Den leder till deras kaffestuga med grillplats och från den skymtar en liten sjö. De tycker om att plocka bär och jaga småvilt. Emellanåt vittjar de sina mård- och minkfällor och i ett träd syns en fågelholk.

På väg till stora vägen stannar de för en stund och betraktar skogen. Fin är den!

Andreas trivs bra med skogsjobb på heltid och arbete finns så det räcker och blir över.

– Skogsarbete och friskluften gör gott på många plan. Inte minst är detta att rekommendera som omväxling för den som har ett stillasittande arbete. Och som råd till andra som funderar på att köpa skog menar de att intresse för det skogligen är en förutsättning. Det är en del administration att lägga sig in i och viktigt att se skogen som ett långsiktigt projekt.

– Alla skogsköp är bra skogsköp. Det är bara en tidsfråga, säger de.

– Våra fruar är inte involverade och heller inte intresserade men de tror på oss när vi säger att det här kommer att löna sig, ler de. ■

Vattenvård

är en del av verksamheten

En viktig del av den naturhänsyn som vi som skogsägare och aktörer inom skogsbranschen skall ta hänsyn till är vården av våra vatten och vattendrag. Det är både vår lagstiftning som ger oss riktlinjer men också PEFC skogscertifieringskraven som definierar hur vi skall behandla vattenmiljöer. PEFC skogscertifiering är ett grupp-certifikat där medlemmarna i skogsvårdsföreningen är med ifall man inte aktivt meddelat att man inte vill omfattas av certifieringen.

TEXT OCH FOTO:
ANDERS HJORTMAN

PEFC skogscertifiering handlar dels om att vi skall undvika fasta partiklar och näringsämnen kommer ut i vattendragen. Dels handlar det om att vissa vattenmiljöer skall behållas beskuggade så att organismerna som eventuellt lever där skall ha en lämplig miljö att leva i. På grundvattenområden gäller det att se till att inte främmande ämnen förorenar vattnet.

Kantzoner

I varje skogsbruksåtgärd skall vi lämna övergångszoner till olika livsmiljöer så orörda som möjligt. Mot exempelvis torvmarker i naturtillstånd, bördiga kärr, svämningar och stränder skall en minst tio meter bred skyddszon lämnas orörd och i princip oavverkad. Man kan plockhugga men eftersom vi också skall lämna naturvårdsträd i samband med åtgärderna så blir det naturligt och rekommenderat att lämna dessa i skyddszonerna. I dessa skyddszoner skall ingen markberedning heller göras. Man skall undvika att lämna ris i skyddszonen.

Beskuggande skyddszoner

Vissa livsmiljöer skall hållas beskuggade och det kräver en större skyddszon. Det är livsmiljöer som är

Alla skogsägare och aktörer har förbundit sig att följa PEFC certifieringens krav. Till kraven hör vattenvården och en grundprincip i vattenvården är att vattnet med jämna mellanrum skall stanna upp. I varje dike som rinner ut i ett annat skall det finnas slamgropar där partiklar i vattnet får sedimenteras.

i naturtillstånd eller påminnande om naturtillstånd såsom källor, bäckar, rännilar och små skogstjärnar under 0,5 hektar. Här gäller det att skyddszonen skall vara en trädlängd. Kring en naturbäck på lite bördigare mark kan det finnas träd som är 25 meter vilket betyder att skyddszonen blir totalt 50 meter. I denna skyddszon skall ingen bottenröjning göras och ingen som helst avverkning. Man får heller inte utan särskilt tillstånd plocka bort vindfallen ur denna skyddszon.

Dikning

Torvmarker och kärr i naturtillstånd skall vi inte dika ut. På tidigare dikade områden iståndsätter man inte diken där skogsbeståndet inte nämnvärt reagerat efter den tidigare dikningen. När ett större område dikas, oberoende av vem som utför dikningen, skall det göras en vattenvårdsplan och en anmälan till NTM-centralen. Vattenvårdsplanen skall innehålla åtgärder för att förhindra att partiklar och näringsämnen kommer ut i vatten-

dragen. Det kan vara slamgropar, sedimenteringsbassänger, dikesavbrott, översilningsområden etcetera. Dikningar som är "ringa" (inte definierat) behöver inte anmälas till NTM-centralen. Men däremot skall det i varje dike som leder ut till ett annat vattendrag göras någon vattenskyddsåtgärd som bromsar upp vattnet. Närmast är det slamgropar, dikesavbrott eller översilningsområden beroende på terrängen. Tolkningen tills vidare är att enskilda diken på en förnyelseyta är "ringa" dikning och behöver inte anmälas men vattenskyddsåtgärder skall vidtas oberoende vem som dikar.

Grundvattenområden

På grundvattenområden får vi idka normalt skogsbruk men naturligtvis inte använda bekämpningsmedel. Gödsling kan göras på torvmarker. Vi måste också vara försiktiga med markskiktet och inte bryta stubbar på området. Dikning baserad på en godkänd plan kan få göras och markberedning får utföras om det inte äventyrar vattnets kvalitet. ■

Grundläggande information om SKOGSDEKLARATIONEN

År 2022 går mot sitt slut och det är dags att summera året på olika sätt. Skogsdeklarationen skall göras inom februari 2023 om man inte är jordbrukare eller näringsidkare. Ännu har vi inte fått sammandragen på virkesförsäljningarna och Skatteförvaltningen har inte publicerat alla värden som vi kan behöva men vi kan ändå börja förbereda deklarationen.

TEXT: ANDERS HJORTMAN

I denna artikel går vi igenom deklarationen för en skogsägare som inte själv arbetar i skogen. I kommande nummer i februari tar vi upp ämnen som är intressanta för dem som är självverksamma.

Skogsdeklaration behöver inte lämnas in om man inte har inkomster eller avdrag att deklarerat. Har man uppföljningsuppgifter så som skogsavdrag, avskrivningar och reserveringar skall man lämna in deklaration även om man inte haft verksamhet. Du skall göra en eller två deklarationer beroende på om du är moms skyldig eller inte. Skogsbrukets kapitalinkomster (momsfria delen) deklarerar på 2C-blanketten. Momsen på blanketten Deklaration av skatter på eget initiativ. Skatteförvaltningen vill ju att så många som möjligt skall deklarerat via MinSkatt.fi men pappersblanketter är möjliga ännu. Inga blanketter skickas ut per post längre. Blanketter kan skrivas ut från skatt.fi/blanketter. Möjligheten att deklarerat i MinSkatt öppnas i slutet av januari 2023.

För skogsbeskattningen gäller kassaprinzipen, det vill säga inkomster som man deklarerat skall man ha kunnat lyft under kalenderåret och utgifternas betalningsdatum bestämmer deklarationsåret.

SORTERA OCH LISTA VERIFIKATEN

Inkomst- och utgiftsverifikaten sorteras i kronologisk ordning, numreras och listas. Är man moms skyldig särskiljs

momsen och den moms fria delen i listan. Är man inte moms skyldig antecknar man naturligtvis utgifterna inklusive moms. Man gör en skild lista för inkomsterna och en skild lista för utgifterna.

INKOMSTERNA

Värden för inkomsterna tar man bäst från det årssammandrag som virkesköparna sänder ut i januari. När det gäller inkomsterna noterar man värdet på försäljningen, Det vill säga utan moms och utan att förskotts innehållningen är beaktad. Man bokför alltså inte det man fått på kontot. Har köparen stått för avverkningskostnaden noteras inkomsten som Rotförsäljning. Har du sålt virket vid väg noteras inkomsten som Leveransförsäljning. Försäkrings ersättningar och understöd som staten betalat direkt åt dig är också skattepliktig inkomst.

UTGIFTERNA

Avdragbara årsutgifter är allt som hänförs till skogsbruket. Är du moms skyldig räknar du bara med den moms fria delen som avdrag i kapitalbeskattningen. Är du inte moms skyldig drar du av utgiften inklusive moms. Större investeringar bokförs som inventarier och avskrivs. Avskrivningar behandlas i kommande nummer. I vissa fall kan det ju röra sig om delar av utgifter som hänförs till skogsbruket (exempelvis telefon). I dessa fall skriver

Suomi.fi – fullmakt behövs för sammanslutningar och dödsbon

För att sammanslutningar och dödsbon skall kunna lämna in deklarationer på MinSkatt.fi behöver någon av delägarna eller en annan representant ha fått en Suomi.fi fullmakt. Instruktioner för hur man fixar en sådan finns på <https://www.mhy.fi/sv/osterbotten/skogsagarens-infobank>.

Finnish Authenticator – utlandsboendes identifieringsverktyg

För att skogsägare boende utomlands utan finska nätbankkoder skall kunna identifiera sig på MinSkatt.fi och lämna in deklarationer kan de registrera sig med appen Finnish Authenticator. Instruktioner hur man skaffar den finns på <https://www.mhy.fi/sv/osterbotten/skogsagarens-infobank>.

man motiveringarna i anteckningarna och räknar fram den del som hänförs till skogsbruket. Det mesta av utgifterna samlas i punkten Övriga årsutgifter. Kostnader för skogsägarens resekostnader räknar man fram på basen av kördagbok. Det gäller naturligtvis för resor mellan bostaden och skogen och eventuella andra resor för underhåll av utrustning, skolningar etcetera. För att hävda kostnader för resor skall det finnas sparad en resedagbok med datum, rutt, orsak till resan och kilometer.

UTGIFTSRESERVERING

Gör man virkesaffärer är det ofta så att inkomsterna kommer ett år och utgifterna i form av markberedning och plantering kommer ett eller två år senare. Vill man spara en del av inkomsterna för att kvitta utgifterna emot gör man en utgiftsreservering. Högst 15 % av kapitalinkomsterna minskade med leveransarbete och skogsavdrag kan utgöra reserveringen. Utgiftsreserveringen kan

användas under flera år. Man inkomstför en del vartefter man har utgifter. Senast det 4:e året måste man inkomstföra reserveringarna. Reserveringarna följs upp årligen i deklarationen. På lång sikt blir resultatet för det mesta skattemässigt detsamma även om man inte gör utgiftsreservering. Ett underskott i skogsbruket dras automatiskt av från andra kapitalinkomster. Finns inga kapitalinkomster gör beskattaren en underskottsgottgörelse och den personliga skatten minskas med 30 % av underskottet. Utgiftsreservering är däremot viktig för dödsbon och utlandsboende som kanske inte har andra inkomster där underskottet kan beaktas. Utgiftsreservering kan också användas för att få ner årets resultat. Blir resultatet över 30 000 € beskattas ju den överstigande delen med 34 % kapitalskatt.

MOMSEN

Momsen skall redovisas som en skild deklaration. I skogsbrukets anteckning-

DEKLARATIONSSKOLNING PÅ WEBBEN 2023

Årets deklarationsskolning ordnas i form av webskolningar via Teams. Genomgången har delats upp i mindre block som anpassas för en viss målgrupp. Du kan delta i ett eller flera tillfällen. Föreläsningarna bandas så man kan beställa en länk till videon för att repetera eller ifall man inte har möjlighet att delta.

TORS DAGEN DEN 2 FEBRUARI KL 18-20

Grundskolning för den som inte arbetar själv i skogen utan kanske har gjort första virkesförsäljningen eller kanske inte alls har inkomster men funderar om man borde deklarera i alla fall. Vi går igenom grundbegreppen, hur deklarerar inkomster, vilka avdrag kan man göra och vad moms är och hur den skall deklarerar.

ONSDAGEN DEN 8 FEBRUARI KL 18-19.30

Skolning för den självverksamme. Vi tittar närmare på hur det egna arbetet skall deklarerar, hur maskinkostnader dras av, avskrivningar och hur man deklarerar byte av skogsutrustning.

TISDAGEN DEN 14 FEBRUARI KL 18-19.30

Har man köp eller bytt till sig skog 1993 eller senare har man möjlighet att göra skogsavdrag när man säljer virke. Denna kväll koncentrerar vi oss på hur man räknar fram skogsavdragsgrunden, hur man använder skogsavdraget och vad som händer när jag säljer skogsfastigheter och har använt skogsavdrag.

KOSTNAD

Kurserna finansieras av EU:s jordbruksfond och Finlands Skogsstiftelse och är kostnadsfri.

ANMÄLAN

Anmälan till dessa tillfällen görs på <https://www.edunova.fi/kurser>. Under dagen före webskolningen får deltagarna en epostlänk till Teams – tillfället.

ar har du som momsskyldig antecknat moms i skilda kolumner både gällande inkomstoms och utgiftsoms. Genom att dra bort utgiftsoms från inkomstoms får du en summa som skall betalas vidare till Skatteförvaltningen inom februari 2023. Utmaningen med moms är ju att komma ihåg att man har fått den tillsammans med virkesinkomsterna. Det kan vara ett år sedan man fick den när man sedan skall deklarerar. Även om du som momsskyldig inte haft inkomster skall du deklarerar moms på eventuella utgifter. Då får du tillbaka moms i sin helhet.

Momsen du fått i samband med försäljningarna förs till punkten Skatt på inhemsk försäljning – moms 24 %. Momsen från utgifterna summeras och förs in i rutan Moms som skall dras av för skatteperioden. Differensen räknas/antecknas i Moms att betala/Moms som berättigar till återbäring. I första hand deklarerar moms i Minskatt.fi. Där är två saker att komma ihåg.

Där frågas om du redovisar moms enligt kontantprincipen och där svarar du JA. Sedan frågas också om du deklarerar uppgifter om lättnad vid den nedre gränsen och där svarar du som skogsägare NEJ.

RÄKNA UT SKATTEN

När du fått fram årets resultat kan det vara intressant att beräkna vad skatten blir. Skatteförvaltningen gör å tjänsens vägnar ett företagaravdrag på 5 %. Räkna alltså bort 5 % från ditt resultat och räkna sedan 30 % kapitalskatt på ditt resultat. Kapitalskatten är 34 % på den del som överstiger 30 000 €. Jämför sedan den skatt som ditt resultat medför med den förskottsinnehållning som virkesköparen innehållit. Då får du en uppfattning om kvarskatt eller återbäring. Blir kvarskatten över 1 200 € kan det vara skäl att fundera på att betala tilläggsförskott för att undvika ränta på kvarskatten. Förskott kan beställas och betalas vis Minskatt.fi. ■

SKOGSFASTIGHETER TILL SALU

Jakobstad, Vestersund

» del av Kronlöv 5:209, ca 14,6 ha

Anbud senast **14.12.2022**. Tilläggsuppg. Fagerholm 040 736 4547

Pedersöre, Nederlappfors

» del av Johanssons 3:91, ca 34,3 ha

Anbud senast **21.12.2022**. Tilläggsuppg. Lundqvist 0500 161 695

Korsholm, Petsmo

» Bro 3:67, ca 14,9 ha

Anbud senast **7.12.2022**. Tilläggsuppg. Linnsén 050 544 2703

Malax, Nyby

Skogs- och åkermark

» Björndal 7:118, 2 skiften

Anbud senast **7.12.2022**. Tilläggsuppg. Svedström 040 503 8321

Malax, Petalax

» del av Västerskog 11:239, ca 7 ha

Anbud senast **14.12.2022**. Tilläggsuppg. Svedström 040 503 8321

Anbud inlämnas elektroniskt eller sänds till Ab Skogsfastigheter AFM, PB 186, 65101 VASA. Anbud ges som fast eurobelopp. Säljarna förbehåller sig rätten att godkänna eller förkasta givna anbud. Värderingar och ytterligare information på:

www.skogsfastigheter.fi eller www.metsatilat.fi/sv

e-post: skogsfastigheter.fi@skogsfastigheter.fi

SKOGSVAKTEN

Registrera dig i skogsvakten, så får du automatiskt meddelande till din e-post då nya skogsfastigheter, tomter etc. kommer till försäljning på ditt område.

www.skogsfastigheter.fi

Ab Skogsfastigheter
AFM

0500 568 804 • 040 823 2364

Skogsägarna
SvF Österbotten

MED EN SKICKLIG GUIDE ÄR DET TRYGGT ATT VANDRA.

ATT ÄGA SKOG ÄR ETT FLERA ÅRTIÖNDEN LÅNGT PROJEKT SOM I BÄSTA FALL GER EKONOMISK NYTTA OCH GLÄDJE I VARDAGEN. BESTÄLL METSÄLEHTI TILL MEDLEMSPRIS EDUTJASENELLE.FI/MHY ELLER PER TELEFON 09 315 49 840. ANGE ATT DU ÄR MEDLEM I EN SKOGSVÄRDSFÖRENING.

Abonnemangsavgiften är avdragbar i skogsbeskattningen.

Årsprenumeration (23 nummer) **85⁰⁰**
(normalt 109 €) (inkl. förskott) 74 €

Metsälehti
VÄGEN TILL DIN SKOG

MEDELSFÖRMÄN

Skogsägarens bästa vän.

Med hjälp av Aarre vet du allt om din skogs avkastning och välstånd.

Medlemsförman!
Aarre provnummer **0€**

Bekanta dig med Aarretidningens mångsidiga innehåll, beställ kostnadsfritt provnummer på adressen aarrelehti.fi/jasenetu

Medlemsförman!
FINSK-SPRÅKIG YRKESTIDNING MED FOKUS PÅ SKOG

Medlemserbjudandet är i kraft till den 20.12.2022 och gäller prenumerationer i Finland 1 provnummer / hushåll. Förmännen gäller hushåll som inte har beställt Aarre inom de 3 senaste månaderna.

MEDELSFÖRMÄN

En grävare ska arbeta lugnt och metodiskt

Entreprenören Markus Söderback i Rangsbys har vid intervjutillfället bytt ut grävmaskinshytten till annat dagsbestyr, bland annat ett besök vid bokföraren i Näsby och skogsvårdsföreningens skolningsdag då PEFC-certifieringen ska förnyas.

TEXT: LISBETH BÄCK/KUSTMEDIA
FOTO: LISBETH BÄCK OCH MARKUS SÖDERBACK

Firma Markus Söderback, med Rangsbys i Närpes som hemort, erbjuder grävmaskinstjänster. I huvudsak handlar det om arbeten i skogen: markberedningar, skogsdikningar, energiverklippning och vägförbättringar. För tre år sedan fortsatte han på den verksamhet som hans morbror hade byggt upp och drivit över fyrtio år.

– Från början utbildade jag mig till svetsare och var först anställd hos NTM en tid och sedan Pedelux under sju, åtta år. När min morbror, Kurt Nygårds, beslöt sig för att avveckla provade jag på grävmaskinsarbetet en tid tillsammans med honom.

Med Kurt som läromästare började han på, trivdes med arbetet, köpte en maskin och grundade företaget.

– Jag har en 17-tonnare och en liten maskin på 1,5 ton.

Det här var våren 2019 och för hans del påverkades inte själva arbetet av pandemin, då han i huvudsak arbetar ensam i skogen.

Både digitala och fysiska kartor

Han utför arbete dels åt skogsvårdsföreningen, dels skogsindustrin och i mindre skala åt privatpersoner. En vanlig arbetsdag börjar mellan sex och

Sedan ungefär fyra år tillbaka är Markus Söderback företagare och entreprenör inom skogsbranschen.

sju och "räcker så lång dagen är" för att använda hans eget uttryck.

– Högläggningar utförs via kartprogram i telefon medan fysiska kartor

ännu gäller då det ska skogsdikas, förklarar han.

– Arbetsdagarnas längd varierar beroende på vad jag vill ha klart för dagen. Jag kan ju gräva fast det blir mörkt också.

– Nej, svårt är det inte men visst ska man tänka efter med skoporna så man inte målar in sig i något hörn. Jag har klarat mig bra och utan missöden även om jag grävt på myrar där underlaget varit mjukt och det har varit lite onödigt spännande.

– Det gäller att arbeta lugnt och metodiskt, "ta det med lämpor och it bäuk oap i onödan".

Något sällskap har han inte men pratar ibland i telefon, lyssnar på radion eller låter det vara tyst.

– Jag har en morbror till också, som kört skogsmaskin i över femtio år. Han brukar ringa upp och fråga hur det går, ler han.

Tre aktuella projekt åt föreningen

För närvarande har han tre aktuella uppdrag åt Skogsvårdsföreningen Österbotten.

VÄGAR / DIKEN

Är din väg i behov av förbättring/grundförbättring? Skogsvårdsföreningen erbjuder administrativa tjänster till väglagen och utför vägunderhåll.

Ta kontakt:
KARLEBY-NYKARLEBY
Kristian Gäddnäs, tel 040 660 2042,
e-post: kristian.gaddnas@svf.fi

VÖRÅ
Dan Kullman, tel 050 591 0383,
e-post: dan.kullman@svf.fi

VASA, KORSHOLM, MALAX, PÖRTOM
John Berg, tel 0400 561 343,
e-post: john.berg@svf.fi

NÄRPES, KRISTINESTAD, KASKÖ
Jami Pirttimäki, tel 040 660 2440,
e-post: jami.pirttimaki@svf.fi

SYD

Vägprojekt:

Saltjärvs skogsväg (ny väg) i Töjby:

Vägbygget är färdigt och vägen har överlåtits åt väglaget. Till nästa sänds en anmälan om verkställighet åt Finlands skogscentral, då gjorda arbeten godkänns fakturerar vi delägarna i väglaget vartefter projektet är avslutat.

Bladh skogsväg i Knäpnäs:

Grundförbättringen är färdig och till nästa skall vägen överlåtas åt väglaget, om vägstämman godkänner gjorda arbeten sänder vi en verkställighetsanmälan åt skogscentralen och fakturerar delägarna före avslutandet av projektet.

Fältas skogsväg i Tjöck:

Grundförbättringen är färdig och vägen har överlåtits åt väglaget. Till nästa sänds en anmälan om verkställighet åt Finlands skogscentral, då gjorda arbeten godkänns fakturerar vi delägarna i väglaget vartefter projektet är avslutat.

Fjärdsvägen i Bäckby: Grundförbättringen har planerats och väglaget har tagit beslut om att vägen skall grundförbättras. Till nästa kommer vi att anhänga om en vägförrättning för att fastställa vägområdets bredd, själva grundförbättringen utförs sommaren 2023-2024.

Spagmossa skogsväg i Lappfjärd: Grundförbättringen är till stor del färdig och insamlingen av fullmakter pågår. Inom kort kommer vi att kalla till finansiering-

smöte där planen samt kostnadskalkylen presenteras, själva grundförbättringen utförs sommaren 2023-2024.

Smalmossa skogsväg (ny väg) i Övermark: Planering samt insamling av fullmakter pågår, troligtvis kommer vi att kalla till ett finansieringsmöte under vintern där planerade arbeten samt noggrannare kostnader presenteras.

Dikesprojekt:

Nedermossens västra dikesplan i Ömossa m.fl.: Hälften av de planerade diken har rensats, Kb Roger Snickars Ky kommer att rensa återstående diken under inkommande vinter. Målsättningen är att alla arbeten skall vara gjorda tills våren 2023.

Nedermossens östra dikesplan i Ömossa m.fl.: hälften av de planerade diken har rensats, under kommande vinter skall återstående diken rensas. Dikningen skall enligt plan vara avslutad tills sommaren 2023.

Rusmossen i Tjöck: Ungefär hälften av planens diken har rensats under hösten/vintern, nu återstår endast de torraste partierna vilka vi strävar till att få rensade ännu under detta år. Dikesplanen avslutas troligtvis till våren 2023.

Norrskogens dikesplan i Näsby: Planen har beviljats Kemera stöd och dikesentreprenör har valts. Dikesrensningen inleds inkommande vinter och målsättningen är att alla arbeten skall vara gjorda vintern 2023-2024.

Inderfjärdsdiken i Korsnäs: Alla arbeten är

FOTO: PRIVAT

– Ett i Nederbossen mellan Ömossa och Sideby. Ett i Norrskog som ska påbörjas i vinter och omfattar 40–50 kilometer och så en liten dikesplan om ett par kilometer i Söderholmen.

Vid offertgivning gäller metertaxa och sedan skild taxa för exempelvis vägöverfarter och vägtrummor.

– Vid grundförbättring av vägar sker separat upphandling av grusleveranser men det hör inte till mig.

– Arbete med skogsbilvägar ökar. För frös marken om höstarna och man kunde lita på att vägarna var hållbara och farbara i flera månader. Med dagens klimat är det inte längre så och det ställer högre krav på vägarna.

Ombytlig miljö och terräng

Han är nöjd över att ha arbete så

det räcker. Och de gånger han till exempel behöver vänta på att skogshuggare ska hinna utföra sin del av arbetet passar han på att serva utrustning.

– Hemma har jag sambo och en dotter som är två år som också behöver min tid.

Markus trivs bra med sitt arbete.

– Nya miljöer och ny terräng gör arbetet omväxlande.

Samarbetet med skogsvårdsföreningen fungerar bra. Söderback har främst kontakt med Jami Pirttimäki som sköter skogdikning och -vägar samt Erik Sandvik som har hand om markberedningar.

– Men också Franzén och Huldén som arbetar vid områdeskontoret i Närpes, tillägger han. ■

MELLAN

Vägprojekt:

Blommisgränd i Petalax: Grävs som bäst och första grusning sker under vintern Risnäsåddin i Övermark: Grävs före årsskiftet och första grusning sker under vintern

Johannesdal i norra Pörtom: Följande är ett möte där vägplanen presenteras

Berget i Kråkträsk, Petalax: Följande steg är att vägplanen presenteras

Kronskogen i Petalax: Följande steg är ett avslutningsmöte för vägbygget

Norra Vörå-Karvat skogsbilväg.

Det bärande lagret av grov kross har körts längs stora delar av vägen. Grundförbättringen fortsätter nästa sommar.

Lotlax-Kärklax skogsbilväg. De smärre korrigerande åtgärderna efter Skogscentralens granskning är utförda. Väntar på den sista Kemerautbetalningen.

Efter den blir det slutfakturering.

Kocki skogsbilväg i Komossa.

Förfrågningar från vägdelägare om en grundförbättring. Inledande möte hålls.

Dikesprojekt:

Sane-Höusne i Pörtom: Resterande fullmakter begärs in varefter finansieringsansökan inlämnas

Narne norra i Malax: Finansiering beviljad och grävning påbörjas i slutet av året

Moberg i Malax: Dikeskartor utskickade och resterande fullmakter samlas in va-

refter finansieringsansökan inlämnas

Helne-Vitmossen och Hanikkärr: Litet kvar att avverka på vintern därefter dikning av dessa diken

Helenemossen i Rimal: Dikningen fortsätter under vintern, likaså avverkning/röjning av resterande dikeslinjer

Kläckmokärr i Sundom. Det som gick dikades under hösten och resten görs under vintern på frusen mark

Rimossen i Nyby: Terrängplaneringen så gott som klar, följande steg är ritning av kartor och skötsel förslag

Kipprot i Molpe: Någon fullmakt kvar därefter finansieringsansökan

Blemörsund i Replot: Planen minskad med hälften för att komma vidare med NTM-centralen, mestadels ej avverkade diken borttagna

Narne södra i Malax: Terrängplanering påbörjad

Vörmossen dikesplan. Vi fortsätter med avverkningarna och dikningen i vinter.

Böte 2 dikesplan. Finansieringsansökan inlämnad till Skogscentralen.

Tottesund dikesplan. Smärre putsning och dikning ska ännu utföras.

Blomsteräng dikesplan. Finansieringsansökan godkänd.

Västerhankmo dikesplan. Finansieringsansökan godkänd.

Kärkine dikesplan. Området har avverkats och finansieringsansökan är god-

känd. Potentiell dikesrensning nu på senhösten.

NORR

Vägprojekt:

Fröudbacka skogsväg i Katternö by: Grundförbättringsplanen lämnas in och grundförbättringen påbörjas 2023.

Silvergruvsvägen i Ytterbrätö, Kronoby: Grundförbättringen avslutas 2023.

Tornberg skogsväg i Bennäs: Broförbättringen har utförts i höst, projektet avslutas 2023.

Gamla Snärvägen, Kronoby. Väglaget har fattat beslut om grundförbättring på vägstämmor i maj och augusti.

Jolkkaträsk skogsväg, Nedervetil. Beslut om grundförbättring har tagits på vägstämman i juni. Nästa vägstämma i vinter.

Dalahamn skogsväg i Överlappfors. Beslut om vägförbättring fattades på vägstämman i augusti. Vägen har förbättrats.

Större istandsättningsdikningsprojekt där dikning påbörjas under vintern:

Gränlandi dikningsplan i Ytter- och Överesse: Dikningen fortsätter i vinter

Furuholmen dikningsplan i Kaustar och Korplax, Karleby: Dikningen inleds

Storträsket dikningsplan i Kovjoki, Nykarleby: Dikningen påbörjas

Bränno norra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno södra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno västra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno östra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno nordvästra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno nordöstra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno sydöstra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno sydvästra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno västra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno östra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno nordöstra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno nordvästra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno sydvästra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno sydvästra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno västra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno östra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno nordöstra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno nordvästra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno sydvästra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno västra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

Bränno östra dikningsplan i Källby by, Överpurmo: Dikningen påbörjas

TRÄDEN och VI

– Kåre Pihlström

”En gedigen bok om träd, skog och skogsbruk som kan rekommenderas för alla natur- och skogsintresserade.”

– Jan Heino, Nya Östis 23.6. 2022

”Sällan har en faktabok gett en sån läsnjutning som Kåre Pihlströms Träden och Vi.”

– Håkan Eklund, Finlands Natur nr 3/2022

”Det är en fascinerande bok för var och en som är intresserad av naturen.”

– Sture Enberg, Hufvudstadsbladet 27.6.2022

Julklappstips!
35 €

inklusive postkostnad i Finland.

Beställning senast 11.12: kare.pihlstrom@forestal.fi, 044 511 6306) så levereras boken före jul. Inbunden 368 s.

TRÄDEN OCH VI

Boken ”Träden och Vi” belyser vårt förhållande till de olika trädslagen förr och nu, deras roll i vardagens sysslor och arbetet för brödfödan, i folkro och -medicin samt inom litteraturen och konsten. De trädslag som förekommer naturligt i vårt land har fått sina egna kapitel i boken. Först beskrivs de viktigaste yttre kännetecknen för trädslaget samt dess utbredning, växtplatser osv. Därefter beskrivs verkets egenskaper och användningen förr och nu. De immateriella sidorna av trädslaget – folkro, litteratur, musik och bildkonst – belyses med olika exempel.

Boken lyfter fram den rikedom som våra trädslag erbjuder och uppmanar till att upptäcka deras särdrag och att ge dem utrymme både i skogar och parker. På så sätt gynnas också naturens mångfald.

Bokens författare är forstmästare Kåre Pihlström från Raseborg. Han har sedan början av 1980-talet arbetat inom privatskogsbrukets organisationer och företag och har därtill erfarenhet av eget skogsbruk och julgransodling.

Boken har 368 sidor och är rikligt illustrerad. ”Träden och VI” föregicks av en finsk version ”Suomalaisten puut – arjessa ja ajatuksissa”, som Kåre Pihlström skrev tillsammans med AFD Anneli Viherä-Aarnio och som gavs ut av förlaget Metsäkustannus i november 2020. ”Träden och VI” har givits ut av Kåre Pihlströms företag Forestal Ab i maj 2022. Båda böckerna finns att få i bokhandlar, nätbutiker eller genom att beställa direkt av författaren. I bokhandlar är priset cirka 38 euro.

TEXT: KÅRE PIHLSTRÖM

SKOGSDAGAR

Under hösten har skogsvårdsföreningen deltagit i ett antal skogsdagar. I Replot ordnades en välbesökt skogsdag med bl.a. förevisningar, utställningar, skogsfrågetävling och korvgrillning. Skogsvårdsföreningen medverkade också på de Energi från skogen-dagar som Skogscentralen ordnade i Närpes, Solf och Källby samt vid Öppet hus på Svarvars Trävaruhandel i Nykarleby.

TEXT: CHARLOTA FRANTZ
FOTON: SKOGSVÅRDSFÖRENINGEN

RELOT

RELOT

RELOT

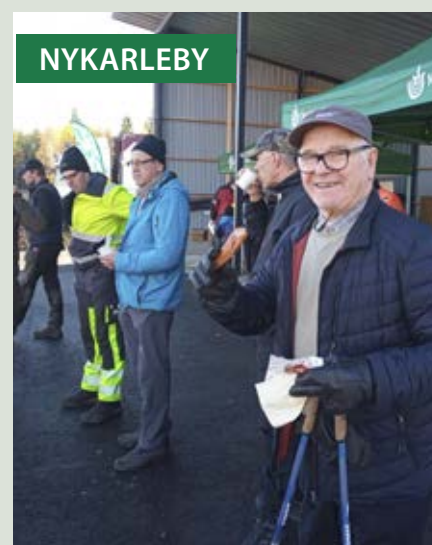
NÄRPES

SOLF

NYKARLEBY

NYKARLEBY

Högläggningseffekt

September 2021.

September 2022.

Bilderna visar exempel på vilken effekt högläggning kan ha på plantornas tillväxt. Marken är höglagd hösten 2020 och planterad våren 2021 med tall 121.

TEXT OCH FOTO: MATS LINNSÉN

Besök från Sverige

Onsdagen den 4 november hade vi besök av Emil Nyhle'n från SCA. Här vid Vasa hamn tillsammans med Jan Slotte, Björn Knutar och Fredrik Lång. De båda sistnämnda från Blomberg Stevedoring. Emil bekantade sig med hanteringen av den mas-saved Skogsvårdsföreningen exporterar till SCA i Sverige.

TEXT OCH FOTO: DAN KULLMAN

Tack Atle Råholm

Skogsarbetare Atle Råholm har gått i pension och avtackades med tårta på Malax-kontoret.

Bra i skogen

Svf.fi

Skogsvårdsföreningen Österbottens verksamhetsområde omfattar landskapet Österbotten och delar av Karleby stad. Antalet medlemmar är drygt 10 500.

För sommaren 2023 erbjuder vi studerande inom skogsbranschen

PRAKTIKANTPLATSER

Praktikanterna kommer att arbeta inom ett team. Det norra teamet omfattar området Nykarleby till Karleby, mellan teamet området Malax till Vörå och södra teamet omfattar området Kristinestad till Korsnäs.

Arbetsuppgifterna består av att bistå våra skogsvårdsinstruktörer i deras arbete samt granskning av förnyelseresultatet och -kvaliteten på de förnyelser som skogsvårdsföreningen utfört under år 2022.

Ansökningarna ska skickas senast **15.1.2023** till rekry@svf.fi, av ansökningarna bör framgå vilket team man prioriterar. Närmare uppgifter ger verksamhetsledare Jan Slotte, 050 544 2690.

KOLUMN

Granen står så grön och grann i stugan

Inför jul kan man behöva tänka lite på de stackars julgranarna. Har ni någonsin tänkt på hur de har det? Det är nog ingen barnlek, att vara julgran. Att få utstå människans alla påfund, att få sina fem sekunder i rampljuset för att sedan glömmas bort. Så se till att ta hand om er gran riktigt ordentligt i jul, det är den värd.

”Granen står så grön och grann i stugan” säger de och menar mig, men grönare och grannare hade jag nog varit om jag fått stå kvar ute på skiftet. En man och en kvinna kom en dag med sågen i näven, stod och tittade sig runt ett slag, pekade och pratade, och till slut pekade de på mig och kom fram. Tog fram sågen och fällde mig, tog tag runt stammen och drog iväg med mig. Mina kvistar släpade i marken och lämna- de ojämna spår efter sig i den nyfallna snön.

Vi kom till deras gård och de ställde mig i någon slags konstig metallgrej – skulle väl ersätta min förlorade rot, antar jag – och lyfte in mig i värmen. Min topp tog i taket och böjde sig, så de kom med ett knipsande verktyg och amputerade den. Sedan kom någon med kannan och fyllde på vatten i den där metallgrejen runt min fot och därefter – jättekonstigt – satte mannen en sockerbit i vattnet. Men det blev rätt sött och gott och fick mig att känna mig lite piggare för stunden.

Jag trodde att jag hade sett allt, konstigare kunde det väl ändå inte bli, men det kunde det. Igår kväll kom kvinnan i huset med en stor kartong, de två barnen hoppade omkring, otåligt, och slet upp den så fort hon ställt ner den. I den fanns en massa glittrande, blänkande saker, röda bollar, och blå och guldfärgade. Barnen började gräva och slita, men då kom mannen.

”Stopp! Ljusslingan först”, sa han.

”Men pappa!” sa barnen.

”Det är alltid jag som sätter upp den, det vet ni ju. Det måste göras i rätt ordning, med rätt avstånd mellan lamporna och man får inte rådda till sladden.”

”Men pappa, kan jag inte få hänga tomten med stora mössan och det glittrande hjärtat först? Snälla.”

”Nej, alltid ljusslingan först, så har vi gjort i tjugo år och så kommer vi alltid att göra.”

Och så fäste han några märkliga mojänger på mina grenar, med sladd emellan, och sedan blev det alldeles ljust i hela mig och jag blev chockad först, men sedan såg jag att det var rätt vackert ändå. Mina barr fick en helt ny lyster.

Ja, och sedan kom då barnen med allt det där prålet som fanns i kartongen, och tyngde ner grenarna med det. Det värsta är nog att de har

hängt glittrande tallkottar här och där, jag menar, hallå!? Jag är en gran. De borde väl ha åtminstone basala naturkunskaper.

Och här står jag nu, av någon oförklarlig anledning. Självlysande och glittrande. Syftet kan inte

vara att jag ska växa till mig och öka kubikmassan, det är inte möjligt utan rot. Dessutom får jag för lite vatten och det finns inte plats att bre ut sig här heller.

För en stund sedan kom en katt in, jag såg hur den tittade på mig med något ondskefullt i ögonen och tog sikte på min stam med utfällda klor. Den klöste i min bark länge och väl så att det blev fula, långa revor, och när den var färdig kunde den inte låta bli att slita ner en av de där sakerna som hänger på grenarna. Sedan sneglade den uppåt, jag såg det, och tog sats för att klättra ända upp till toppen, men då kom mannen in och sa ”App, app, app!”, lyfte upp den vidriga marodören och – förmodar jag – kastade ut den.

Det verkar som att det är mannen som bestämmer över mig, han vaktar mig noga och kontrollerar så att kvinnan och barnen inte gör något med mig som han inte godkänner. Han fyller omsorgsfullt på vatten åt mig varje morgon, doftar på mina grenar och tittar på mig med något tindrande i blicken. Det ena barnet försökte hänga upp en legodinosaurie på en av grenarna längst ner, men den tog han genast bort när barnet inte såg.

Det känns rätt okej för närvarande, i alla fall för att vara inomhus. Konstigt, men okej. Så länge de håller katten borta. De har radat en massa lådor med papper i olika färger under mig, och bredvid mig. Det är ett helt berg, jag fattar inte vad det ska vara bra för. Det blev lite instängt.

Och nu, ja nu händer det något här igen. Hela familjen har bänkat sig i soffan och det hördes ett ljud utifrån ytterdörren och nu kommer det in någon. Någon ... vad är detta? Det är någon som är rödklädd, en lång röd rock har han, och filtstövlar och en röd mössa på huvudet och långt, vitt skägg. Han ser märklig ut. Han säger ”Ho, ho, ho, finns det någon snäll gran här” ... eller nej, det var det inte det han sa, jag hörde fel. ”Snälla barn”, sa han, och ungarna i soffan skriker ja och ingen tittar ens på mig. Nu börjar han dela ut de där lådorna, radar dem på hög framför barnen, som studerar upp och ner och klappar händerna. De ser ganska giriga ut, faktiskt.

Nu verkar det vara slut på det spektaklet, kanske man äntligen kan få lite lugn och ro. Nej vänta, nu kommer de allihop, omringar mig, tar varandra i händerna. Börjar skutta runt mig, i en ring, och sjunger. Det där igen om att granen står så grön och grann i stugan fast jag allt börjar känna mig lite vissen, och de snurrar och hoppar och klappar, och nu avslutar de med att julen varar än till påska. Ska jag stå här ända till påsk? Det kommer jag aldrig att orka.

CHARLOTTA FRANTZ

Hur anpassar vi oss i skogsvården för klimatförändringar?

TEXT OCH FOTO: CAROLINE NORRDAHL-SIEKKINEN

Klimatförändringen är ett globalt fenomen som även påverkar våra skogar här i Finland. Jordens medeltemperatur har ökat med cirka 1,1 grader de senaste 50 åren på grund av ökade mängder växthusgaser i atmosfären. Detta fenomen kallas med andra ord för växthuseffekten eller den globala uppvärmningen. Det är människans uppkomst av konsumtion och användning av produkter och tjänster som har lett till ökade mängder växthusgaser, särskilt koldioxid, i atmosfären. (Skogen och klimatet, www.skogstyrelsen.se)

Global uppvärmning

Den globala uppvärmningen leder till ett varmare klimat och högre andel extremväder i våra skogar i form av exempelvis stormar, ökad mängd nederbörd av snö och regn samt skogsbränder. I Finland ses klimatförändringen i form av mildare vintrar och torrare försommar. En mildare vinter betyder i praktiken blötare nederbörd av snö och regn, som kan ge upphov till skador på träden. Växtperioden förlängs redan från våren och en torrare vår och mindre tjäle i marken kan ge frostsador på träden (<https://www.klimatanpassning.se/hur-samhället-paverkas/areella-naringar/skogsbruk-1.21503>) Klimatför-

ändringarna ökar sannolikheten för längre och torrare perioder i skogen, det ökar risken för skogsbränder, större och fler skogsbränder (s. 14 Skogsbruket 7/2022)

Lär känna din skog

Ett varmare klimat leder dessutom till större risker för exempelvis sjukdomsangrepp på skogen i form av olika skadedjur och insekter som till exempel granbarkborren och rotröta (Många vill pröva hyggesfritt, s 8–9. Vision Leder hållbar utveckling Nr 3/2022)

Granskog är speciellt utsatt av klimatförändringen, särskilt vid monokultur av gran. Blandskog med minst 25 procent inslag av björk eller andra lövträd är att föredra. Det ger starkare skog mot extrema väderförhållanden, bättre biodiversitet och mindre skador. (Med fler träddarter blir skogen mindre sårbar, s. 4. Skogsbruket 7/2022)

Viktiga tips för att utöva ett långvarigt hållbart skogsbruk är att skogsägaren bör lär känna sin skog. Vilken sorts skog har jag och vad har jag för

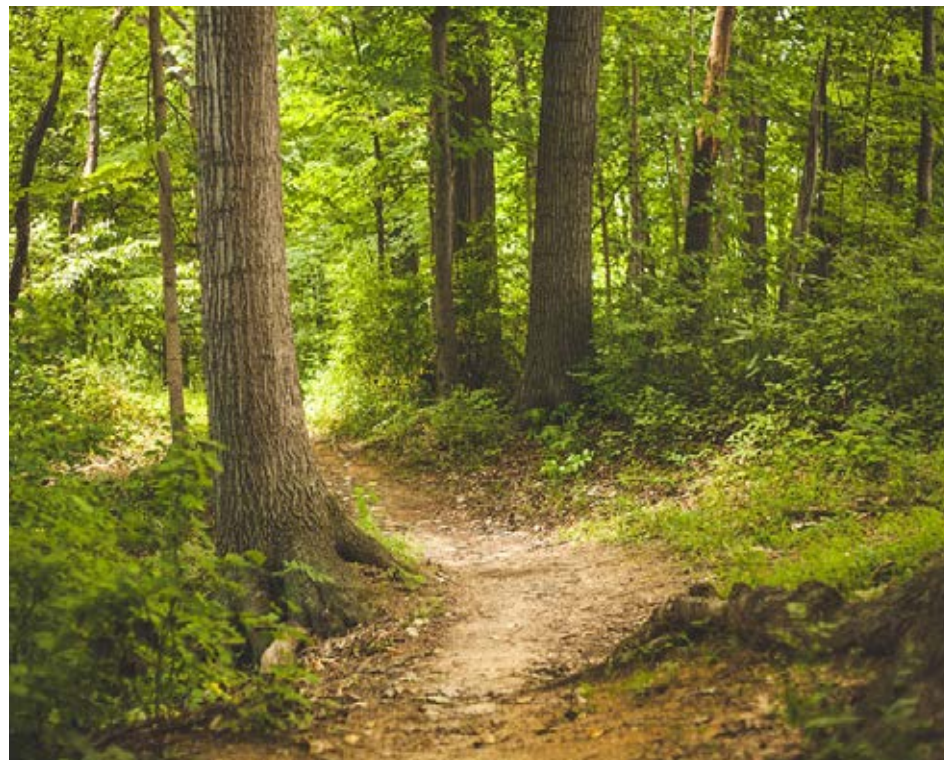
Caroline Norrdahl-Siekkinen
Projektledare "Vårt klimat vår framtid" - ett informationsprojekt finansierat av NTM-centralen, Föreningen Skogskultur, Kulturfonden och Metsäkoulutus.

Skogsägarna behöver anpassa skogsbruket enligt det rådande klimatet.

målsättning med min skog? Hur kommer klimatet att kunna påverka min skog? Skogsägaren bör kunna utöva ett gott skogsbruk genom att ta hänsyn till rätt tidpunkt när det skall gallras, röjas, gödslas och planteras ny skog. Ta även hänsyn till den biologiska mångfalden, öka mängden död ved i skogen och öka koldioxidupptaget och lagringen i träden. Blandskog är att föredra på sådana platser det är möjligt. (<https://www.skogstyrelsen.se/bruka-skog/olika-satt-att-skota-din-skog/klimatanpassad-skogsskotsel/>)

Skog för generationer framåt

Skogsägarna behöver anpassa skogsbruket enligt det rådande klimatet. Genom att utöva ett hållbart skogsbruk, får man en motståndskraftigare skog och minskad effekt av klimatförändringarna genom att träden binder koldioxid från luften. En välskött skog är en hållbar skog för generationer framöver. Det är viktigt att komma ihåg att det är du som skogsägare som bestämmer över din skog och hur den skall skötas för att nå de mål du har satt för din skog. ■

GÖR JOBBET BÄTTRE

Husqvarna motorsågar
445/450
2,1/2,4 Kw 45,7/50,2 cm³

Husqvarna röjsågar
545 FX/FXT – Autotune
2,2 Kw 8,2/8,4 Kg

Skyddskläder
Classic skyddsblus 65 €
Classic hängselbyxa 119 €

Husqvarna motorsåg
550 XP/XPG Mark II
3,0 Kw 50,1 cm³

Husqvarna Snöslungor
olika modeller
ST224
61 cm 212 cm³

X-Cut
svärdpaket
till motorsågen
svärd X-Force
+ 2 kedjor SP33G

KÖP BEHÄNDIGT MED HUSQVARNA KONTO!
12 MÅN. RÄNTEFRI BETALNINGSTID
Endast hanteringsavgift 3,90€/månad
Resurs Bank Kom in så berättar vi mera!

ERIKSSONS
Industrivägen 1, Jakobstad
Tfn 06-789 8570
www.erikssons.fi

KONE NYGÅRD MASKIN
Kvartsgatan 2, Vasa
Tfn 06-357 7850
www.konenygard.fi

MASKINSERVICE SÖDERMÅN
Tegelbruksv. 7 A, Närpes
Tfn 06-224 1020
www.soderman.fi

En hobby som LÖNAR sig

Gallra ekonomiskt med JOBO ST50 Combi
Lätt, snabb och kraftig. Med eller utan rullar.
• fälldiameter 30cm • kvistkraft 22kN
• svärd 14/16in, 2mm • oljebehov 40-80l/min
• vikt 265 kg
Tillförlitlig CAN-bus styrning med både
längd- och diamettermätning (option).

Alternativt **JOBO ST50 Bambi**, vikt bara
205kg. Kan uppgraderas med rullar.

Vallgrundvägen 78B, 65800 Replot • Börje 040 7008796
info@sykeharvesteri.fi • www.sykeharvesteri.fi

JOBO ST50

**Din nya skog
växer redan
hos oss.**

Mellanå Plant
Kristinestad • Dagsmark • (06) 229 2211
www.mellanaplant.fi

TOOLHOUSE.FI

**Det mesta inom
verkstadsutrustning**
* Billyftar
* Däckmaskiner
* Kompressorer
med mera

www.toolhouse.fi info@toolhouse.fi 040-1970208

S&T ÖSTMAN

Allt inom jordbyggnads

Grävmaskiner 1,5-26 tn band & hjul
3D-maskinstyrning
Transporter, Materialförsäljning
Lavett, Krokbiil
Borning, Sprängning, Bergkilning

Kontakta för info och offert!

Thomas 050 59 81 666 | [Instagram Stostman](https://www.instagram.com/stostman)